

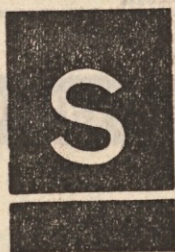
DE

DELAVSKA
ENOTNOST

11. APRILA 1970 — ŠT. 14 — L. XXVIII

ZAVAROVALNICA
SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA,
KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA,
NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama
Zagreb in Rijeka

SINDIKATI OB PREKINITVI DELA V KOPRSKI LUKI

Kaj in kje se zatika?

V prejšnji številki našega lista smo že pisali o zadnji prekinitvi dela v koprski luki. Po razgovoru s predstavniki sindikalne organizacije koprške luke in po izredni razširjeni seji predsedstva RO sindikata delavcev prometa in zvez naj zdaj spregovorimo še o tistih neposrednih nalogah sindikatov, ki jih le-ti imajo pri odpravljanju posledic ustavitve dela in pri ustvarjanju takih razmer, ko bi nasprotja in konfliktna situacije lahko razreševali po samoupravnih poti.

Prekinitve dela v koprski luki je na svojstven način osvetlila tudi hibe v delovanju sindikatov; če bi namreč osnovna organizacija sindipata v koprski luki zmogla toliko moči, da bi se »uprla« splošnemu prepri-

čanju in praksi vodilnih in samoupravnih organov, da je za podjetje najpomembnejši plan in hitrejši razvoj ter modernizacija luke, šele potem pa lahko pride na vrsto tudi »delo z ljudmi«, bi neljube dogodke prav gotovo lahko preprečili. Z druge strani pa bi večja upornost sindikata delavcev prometa in zvez kot celote verjetno lahko pripomogla k temu, da bi na njihove zahteve pristojni organi že povedali svoje mišljenje v zvezi s sklepi lanske konference samoupravljalcev pomorskega prometa, ki se je med

drugim zavzela za bistveno izboljšanje pogojev gospodarjenja luških podjetij. Tako so v koprski luki kot izven nje živeli v prepričanju, da bo večini zahtev ustrezno in da torej velja potrpeti. Tistemu delu kolektiva koprške luke, ki opravlja najtežja fizična dela, pa je bilo čakanja dovolj...

Ce smo zaradi vsega tega na določen način lahko celo pričakovali, da se bodo razmere zaostrele tudi v koprski luki, če pristojni organi ne bi razrešili vsaj nekaterih sistemskih vprašanj v zvezi s pogoji investiranja v infrastrukturo, s tem seveda ni rečeno, da bi že bili razrešeni najvažnejši problemi koprške luke, če bi sindikati dovolj vztrajno opozarjali na že znane probleme in terjali odgovor na zastavljena vprašanja. Vendar bi takšna njihova aktivnost prispevala vsaj k temu, da bi tudi drugi organi v luki in izven nje morali načeti tisto (Nadaljevanje na 4. strani)

SINDIKAT V ISKRI:

Na pre-
lomnici

STRAN 3

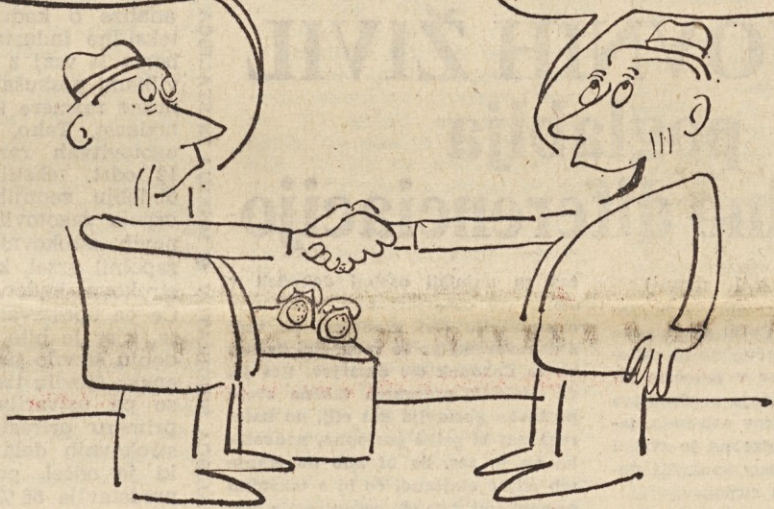
V ROGU:

Bolj
delajo,
večji
reveži
SO...

STRAN 8

STRINJAM SE

STRINJAM SE

POSLOVNI DOGOVOR — POSLOVNA MORALA

SEJA PREDSEDSTVA OBSS MARIBOR

PODRAŽEVANJE OSNOVIH
ŽIVIL POGLABLJA
SOCIALNO DIFERENCIACIJO

Predsedstvo mariborskih sindikatov odločno podpira stališče RS ZSS, da morajo cene osnovnih življenjskih potrebščin ostati pod družbeno kontrolo in biti na vzdržni ravni

Predsedstvo mariborskih sindikatov je minulo sredo odločno podprlo stališča vodstva slovenskih sindikatov, da morajo cene življenjskih potrebščin — predvsem pa cene osnovnih živilskih proizvodov pa tudi komunalnih storitev — biti na vzdržni ravni. Hkrati s tem je predsedstvo mariborskih sindikatov poudarilo, da naraščanje cen osnovnih živil samo še povečuje socialno diferenciacijo, saj pomeni izdatke za prehrano v proračunu družin z nizkimi dohodki povsem nekaj drugega kot v družinah s sorazmerno dobrimi dohodki. Takšno povečanje socialne diferenciacije pa je v ostrem nasprotju s tistimi cilji, ki si jih slovenski sindikati zastavljajo v svojem delovnem programu.

Neposreden povod za razpravo predsedstva mariborskih sindikatov o gibanju cen živil je bila zahteva mariborske občinske skupščine, da se sindikati izrečejo o predloženih višjih cenah za sveže goveje meso, ki naj bi se — odvisno od kvalitete — podražilo od 17 do 45 odstotkov. Tak predlog je izdelal Zavod SRS za cene, podprli pa so ga proizvajalci, predelovalci govejega mesa in gostinci; sedaj se o predlogu izrekajo tudi občinske skupščine, nato pa naj bi bil o tem podpisan družbeni govor.

Predlog za zvišanje cen govejega mesa je proučila komisija za gospodarstvo mariborskega občinskega sindikalnega sveta in pri tem ugotovila, da bi tokratno visoko zvišanje cen — cene govejega mesa so naraščale že lani — gotovo izboljšalo položaj proizvajalcev klavne živine, hkrati pa zelo občutno — znatno bolj kot vse dosedanje podražitve — vplivalo na povečanje življenjskih stroškov. Jasno je, da bi bile pri tem še posebno močno prizadete družine občanov z nižjimi osebnimi dohodki. Komisija je obenem opozorila, da

bo sedanje gibanje cen vplivalo tudi na prerazporeditev dohodka delovnih organizacij v škodo akumulacije in da se bodo še povečevale socialne razlike med prebivalstvom. Zaradi vsega tega bi bilo potrebno čimprej določiti spodnjo mejo osebnih dohodkov, ki bi zagotavljali življenjski minimum.

Komisija za gospodarstvo je v zvezi s cenami govejega mesa opozorila tudi na dejstvo, da se zane-marja možnost znižanja stroškov v predelovalno-prodajni mreži; bilo bi, na primer, nujno intervenirati glede izgradnje klavnične industrije, ki kaže težnje bohotnega razraščanja, čeprav že sedanje zmogljivosti te industrije marsikje niso niti polovično izkoriščene. Sicer pa je komisija bila mnenja — in s tem se je strinjalo tudi predsedstvo mariborskih sindikatov — da se mora o nameravani podražitvi govejega mesa izreči najprej republiški svet slovenskih sindikatov, saj je tudi do predloga za to podražitev prišlo na republiški ravni.

Podobno stališče je predsedstvo mariborskih sindikatov zavzelo tudi

glede nameravane podražitve mleka za 10 oziroma 15 starih dinarjev za liter. Pri tem je predsedstvo poudarilo, da ni proti temu, da se proizvajalcem mleka poveča odkupna cena za deset dinarjev za liter, da pa to ne bi smelo vplivati na podražitev »navadnega« vstekljenega mleka. Nastalo razliko v dohodku naj bi mlekarnice pokrile z boljšim poslovanjem oziroma z integracijo, ki bi gotovo lahko zagotovila zmanjševanje poslovnih stroškov in s tem nadomestila višje odkupne cene mleka.

O svojih stališčih do nameravanih podražitev mesa, mleka itd. bo predsedstvo mariborskih sindikatov seveda informiralo vse pristojne forume, marsikaj v zvezi z zviševanjem življenjskih stroškov pa so člani predsedstva povedali tudi, ko so razpravljali o osnutku programa političnih stališč in nalog slovenskih sindikatov, ki je sedaj v javni razpravi.

Opozorili so, na primer, da v osnutku predvideni minimum nadomestil za časa bolezni (najmanj 70 % povprečnega osebnega dohodka za odsotnost z dela do 30 dni, potem pa najmanj 80 %) pri sedanjem gibanju cen ni več realen oziroma ne zagotavlja tega, kar naj bi zagotovil. Boleznine se namreč izplačujejo na osnovi povprečnih dohodkov v prejšnjem letu, ki pa zaradi poveče-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIZNANJA ZA
ŽELEZNIČARJE

Ob petdesetletnici stavke slovenskih in jugoslovanskih železničarjev ter ob petindvajsetletnici osvoboditve bo republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije podelil najvidnejšim in najbolj delovnim predvojnim in povojnim sindikalnim delavcem iz vrst železničarjev odlikovanje. To priznanje — zlati znak — bo prejelo kakih 40 že upokojenih ali še aktivnih železničarjev.

Po sklepu delavskega sveta ZŽTP Ljubljana pa z letošnjim letom tudi na železnici vpeljujejo prakso, da bi se vsako leto s spominskimi darili oddolžili tistim članom železniških kolektivov, ki so dopolnili 10, 20 ali 30 let nepretrganega službovanja na železnici.

PRVI KROG RAZPRAV O ZVIŠANJU CEN MESA

BREZ »TRETJEGA«
NE GRE

Za nekatere vrste mesa so ceniki v mesnicah le še spomin na nekoč odobrene cene. Teletine, na primer, uradno sploh ni. Znanec, mesar, ti kdaj pa kdaj z njo ustreže in sramežljivo seže ponjo pod pult in se vnaprej opravičuje. »Ne vprašajte za ceno.« Odkupil jo je za tak in tak denar, drugi stroški so tolikšni in tolikšni... Naštevaj in končno postavi ceno: raje dinar čez 40 kot manj.

Tako se srečuje z mesno krizo potrošnik.

STRAN 7

SINDIKALNE ORGANIZACIJE!

Nudimo vam letovanje na Kaštelski rivieri, in sicer v Kaštel Starem in Kaštel Novem, kjer imamo v zakup zasebne sobe I. in II. kategorije. Vse sobe s komfortne, z urejenimi sanitarijami, s toplo in hladno vodo. Prehrana je možna v veliki restavraciji »Plavi Jadran«.

Pri nas lahko rezervirate letovanje v vseh drugih turističnih mestih in naseljih. Organiziramo izlete po domovini in tujini po vsakomur dostopnih cenah.

Vabimo vas na majski izlet na ogled Graškega sejma!
Prevoz z našimi novimi modernimi motornimi vlakci!

ZDRAVNIKI IN
KOZMETIČARKE

PRIPOROČAJO jogurt

LJUBLJANSKI
MIKROFILMI

REPUBLIKA SLOVENSKA
turistično transportno biro
LJUBLJANA, TITOVA C. 32, TELEFON 311851 IN 311852

MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-215

CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48

POSTOJNA, Tržaška 4

PULA, Ulica M. Valote 4

REZERVIRANI STOLPEC

Jože Stanonik

predsednik ObSS Škofja Loka

● Kakšen je odmev na stališče RS ZSS o gibanju cen?

Z izjemo dveh prizadetih kolektivov so delovni ljudje pozdravili stališče RS ZSS. Pri nadaljnjih naših akcijah za umirjanje cen lahko zato računamo na široko podporo javnosti.

Doslej se nam še ni primerilo, da bi kdo tako upošteval mnenje sindikata, kot je primer tokrat. Kolektiva Prehrana-Slaščičarna in Kmetijsko gospodarstvo sta nam takoj posredovala dokumentacije o predlogu za podražitev kruha in mleka, hkrati pa nas je svet za blagovni promet in turizem pri občinski skupščini povabil na sejo, na kateri so odborniki obravnavali to problematiko. Na svetu je bil med drugim sprejet predlog, da bi naj kontrola nad cenami osnovnih življenjskih artiklov prešla v pristojnost ustreznih republiških organov, s čimer bi zagotovili enotno politiko za vso republiko. Dokler ne dobimo odgovora na ta predlog, pa bosta mirovala predloga o podražitvi kruha in mleka.

Osebnopodpiram stališče RS ZSS. Ne zaradi avtoritete foruma, ampak zato, ker sem prepričan, da je tako stališče tudi pravilno. Gorenjski občinski sindikalni sveti bomo v kratkem pripravili širši posvet o tem vprašanju in se tudi dogovorili za akcijo, kako bomo seznanili s stališči vse sindikalne organizacije. Dopovedati si moramo, da se mora vsak kolektiv zavedati že pri svojih proizvodih, da se morajo cene gibati v razumnih mejah. Konjunktura ne more biti regulator politike cen, temveč to lahko ureja le zdrava tržna konkurenca.

Evgen Golja

predsednik občinskega sindikalnega sveta Tolmin

● Zanima nas, kako je med tolminskimi sindikati odjeknilo stališče republiškega sindikalnega sveta o gibanju cen osnovnih življenjskih potrebščin

V imenu vseh ljudi, ki so vključeni v delo našega občinskega sindikalnega sveta, lahko rečem, da povsem soglašamo z republiškim svetom ZSS glede naraščanja cen osnovnih življenjskih potrebščin in da obenem podpiramo njegova prizadevanja. Ob tem pa osebno izražam precejšnjo zaskrbljenost nad pričujočimi podražitvami, četudi ne gredo neposredno na raven osnovnega življenjskega standarda naših ljudi.

V Tolminu smo sindikati predlagali, da bi se sestali s predstavniki občinske skupščine in se dogovorili oziroma zavzeli enotno stališče na področju politike cen. Do tega razgovora je tudi prišlo, vendar ne povsem v takšnem obsegu in s tisto vsebino, ki smo si jo zamislili in želeli. Vendar smo se dogovorili, da cene črnemu kruhu za sedaj ostanemo takšne, kakršne so. Glede cen mesa pa smo soglašali s predlogom republiške gospodarske zbornice. Podprli smo torej zamisel, da ne bi bistveno spreminjali cen sedanje kvalitete mesa, po možnosti sploh ne, seveda na račun cen visoko kvalitetnega mesa.

Ne morem tudi mimo tega, da vlada pri nas precejšnje nezadovoljstvo, lahko bi dejal celo pesimizem spriču nenehnih podražitev. Ljudje so resno zaskrbljeni nad usodo gospodarske reforme...

Franc Pahovnik

predsednik sindikalne organizacije v Tovarni kovinske galanterije Ljubljana

● Kakšen učinek bi po vašem mišljenju lahko imelo izvajanje stališč slovenskih sindikatov glede gibanja cen?

Rad bi vam kaj več odgovoril na to vprašanje, če bi to kaj pomagalo! Tako pa se mi zdi, da so spet bili sprejeti sklepi, ki so sami po sebi dobri, le da imajo to napako, da jih po vsej verjetnosti ne bo mogoče uresničiti! Posledice pa bo spet nosil delovni človek, tisti naš neposredni proizvajalec, na katerega ramena se zvalijo vsa bremena podražitev, zategovanje pasu...

Nikar pa me, lepo prosim, zaradi tega mojega mišljenja ne prišteвайте med nergače! Pogledite: odgovorni organi so najbrž morali vedeti, da lahko računamo s tem, da bo naša država sprejeta v EGS in da moramo biti na to pripravljeni. Pripravili pa bi se lahko tako, da bi iz »neklih« namenskih sredstev morali pomagati, denimo, kmetijskim proizvajalcem, ki so pred časom zašli v težave zaradi omejevanja izvoza živine. Kmetijska posestva in zadruga z izgubo seveda niso hoteli poslovati, pa so živino lepo poklala. Zdaj, ko bi meso najbolj potrebovali, živine nimamo! Cene bodo spet narastle, to je več kot jasno! Kdo bo nosil posledice? Tisti, ki so to »skuhali« bodo prav gotovo še najmanj prizadeti!

Kako naj se ob takem nenačrtnem »delu« v praksi »postavi« naše podjetje, da bi obvarovalo vsaj sedanji standard zaposlenih? Z boljšo organizacijo dela, z varčevanjem, avtomatizacijo in z drugimi ukrepi za zdaj še kljubujemo vedno hitrejšemu naraščanju materialnih stroškov. Kako dolgo pa bomo to zmogli?

DELEGACIJA JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV NA RAZGOVORIH V CENTRALI ZVEZE AVSTRIJSKIH SINDIKATOV:

Plodno sporazumevanje

BRANKO BABIČ, predsednik komisije za mednarodne stike pri RS ZSS, o razgovorih z vodstvom Zveze avstrijskih sindikatov

Ob koncu minulega meseca se je mudila na Dunaju tričlanska delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo je vodil predsednik komisije za mednarodne stike pri Svetu ZSJ Raif Dizdarevič, v njej pa sta bila še predsednik slovenskih sindikatov Tone Kropušek in predsednik komisije za mednarodne stike pri RS ZSS Branko Babič. V dvodnevni pogovori, posvečenih vprašanjem, ki zanimajo sindikate obeh držav, zlasti pa problemom v zvezi z zaposlovanjem naših delavcev v Avstriji, so centralo avstrijskih sindikatov zastopali sekretar oddelka za mednarodne stike Alfred Ströer, sekretar centrale za ekonomska vprašanja Erich Hofstetter in organizacijski sekretar centrale Paul Koch.

O vsebini razgovorov smo zaprosili za krajšo izjavo tovariša Branka Babiča.

Zadnji obisk centrali avstrijskih sindikatov pravzaprav predstavlja nadaljevanje vsakoletnih razgovorov med obema vodstvom. Zato je, razumljivo, tudi tokratni dnevni red razgovorov vseboval medsebojno izmenjavo pogledov in informacij o mednarodnem delavskem gibanju, večina časa, odmerjenega za razgovore, pa smo posvetili nekaterim aktualnim vprašanjem v zvezi z življenjem in delom naših delavcev v Avstriji. Zakaj tolikšen poudarek prav temu vprašanju, postane razumljivo, če povem, da Avstrija v letošnjem letu bistveno povečuje kontingent gostujočih delavcev, saj se bo njih število povečalo z lanskim 70.000 že na 95.000, bržčas pa bo ob koncu leta celo preraslo 100.000. Kakih 80 % teh delavcev pa predstavljajo prav naši ljudje.

Ko smo razpravljali o načinu zaposlovanja naših delavcev v Avstriji, smo lahko ugotovili, da se pretežna večina naših delavcev zaposluje mimo sporazuma, se pravi brez vednosti naših zavodov za zaposlovanje. To pa jim seveda kasneje lahko povzroča številne nevšečnosti, so pogosto tudi materialno prizadeti. Kljub negativnim posledicam neorganiziranega zaposlovanja ostaja problem iz leta v leto nespremenjen. Zato smo se tudi dogovorili za sklic posebne mešane komisije, ki naj prouči vzroke za tak način zaposlovanja in predlaga ustrezne ukrepe oziroma različne možnosti, ali bi bilo možno še kako drugače urediti zaposlovanje naših delavcev v Avstriji.

Kar zadeva sezonske delavce, smo zahtevali, da se njihov status izenači s tistim, ki ga imajo avstrijski sezonski delavci. Po zdaj veljavni zakonodaji namreč našemu sezonskemu delavcu, takoj ko po končanem delu prestopi državno mejo, usahnejo vse pravice do zdravstvene zaščite, socialnega varstva in drugega.

Na področju informiranja je bilo sicer doslej že veliko storjenega, saj so našim delavcem na voljo številni priročniki in še posebna izdaja mariborskega Večera. Vendar smo lahko ugotovili, da so še vedno primeri, ko delavci niso seznanjeni z vsemi svojimi pravicami in so zato marsikdaj tudi materialno prikrajšani. Še posebej bo potrebno razviti sistem sprotnega informiranja o tarifnih sporazumih. Gre pa pri tem seveda tako za naloge avstrijskih sindikatov, saj je ogromna večina naših delavcev včlanjena v ÖGB, kot za naše naloge. Nekaj podobnega velja tudi za organizacijo prostega časa. Predstav-

niki ÖGB so nas seznanili s svojo odločitvijo, da bodo pri vseh vodstvih sindikatov organizirali posebne klube za naše delavce. Naša naloga pa je, da začnemo razvijati klubsko življenje, da zagotovimo filme, knjige, plošče, nastope naših kulturno umetniških skupin in druge.

Dogovorili smo se kajpak tudi o letošnjem sodelovanju med obema vodstvom. Tako smo med drugim sprejeli povabilo, da v septembru obišče avstrijske sindikate predsednik ZSJ Dušan Petrovič-Sane. Ustanovili bomo posebno mešano komisijo, ki naj bi preučila zaposlovanje naših delavcev in težave sezonskih delavcev ter nato zahtevala sklic meddržavne mešane komisije, kot to dovoljuje konvencija. Izmenjali bomo študijske delegacije, pri čemer bo avstrijska proučevala naš samoupravni sistem, gibanje produktivnosti in tehnični napredek v naši industriji, naša delegacija pa bo v Avstriji proučevala probleme naših delavcev. Izmenjali naj bi si tudi novinarske delegacije, več predavateljev ter pripravili srečanje sindikatov Julijske krajine, Koroške in Slovenije.

S. B.

PODRAŽEVANJE OSNOVNIH ŽIVIL poglablja socialno diferenciacijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

vnanja življenjskih stroškov izgublja realno vrednost. Če bi predlagana nadomestila bila izračunana na osnovi osebnih dohodkov v tekočem letu, potem bi po mnenju predsedstva mariborskih sindikatov ustrezala, tako pa bi jih bilo potrebno še zvišati za toliko, da bi s tem »pokrili« povečanje življenjskih stroškov.

Nekaj podobnega velja za višino predlaganih najnižjih osebnih dohodkov, sicer pa je predsedstvo imelo pripombo na vse konkretne številke, ki jih omenja osnutek programa slovenskih sindikatov. Gre namreč za problem časovne neusklajenosti med sprejemanjem omenjenega programa in raznih obveznosti, ki so jih vse delovne organizacije že sprejele. Svoj program bodo slovenski sindikati namreč sprejeli nekaj mesecev pozneje, kot so delovne organizacije s svojimi plani sprejele različne postavke, ki bodo veljale v letošnjem letu. Na primer: osnutek programa se zavze-

ma za najnižji osebni dohodek v višini 700 dinarjev, mnoge delovne organizacije (vsi gradbinci pa tudi z dogovorom) pa so računale, da naj bo ta dohodek 600 dinarjev. Res je, da osnutek programa takšne svoje postavke postavlja kot cilj, do katerega naj bi prišli postopno, nedvomno pa je res, da bi bilo doseganje teh ciljev olajšano, če bi s takšnimi postavkami delovne organizacije lahko računale pred sprejemanjem svojih letnih planov.

Sicer pa je predsedstvo mariborskih sindikatov menilo, da bo uspelo dobiti mnenja osnovnih sindikalnih organizacij o osnutku programa slovenskih sindikatov kljub temu, da je v precejšnji časovni stiski. Zato dela v tem pogledu po najrazličnejših »poteh«, za manjše sindikalne organizacije pa bo organiziralo skupne razprave. Kot veliko pomoč v tem pogledu je predsedstvo ocenilo, da je celoten osnutek programa bil objavljen v posebni prilogi »Delavske enotnosti«.

M. POGAČNIK

V OBJEKTIVU

V torek, 8. aprila, so v Ljubljani investitorji in izvajalci podpisali pogodbo o gradnji odseka hitre ceste Vrhnika-Postojna. Naslednji dan pa je Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije sklical sestanek predstavnikov vseh podjetij in združenj, ki bodo cesto gradili: GIPOSS in GAST iz Ljubljane, Avtoput iz Beograda in Mavrovo iz Skopja. Člani republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev so navzoče seznanili s samoupravnimi sporazumi v gradbeništvu Slovenije. Predvsem so poudarili minimalne standarde razmer v stanovanjskih naseljih, pri prehrani in minimalne osebne dohodke. Vsa gradbena podjetja, ki gradijo na področju Slovenije, morajo namreč upoštevati samoupravne sporazume, sprejete konec lanskega leta.

SVET ZA TEKSTILNO, USNJARSKO IN OBUTVENO INDUSTRIJO PRI RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE:

Na dnevni red: KADRI!

Že v vseh dosedanjih razpravah o ekonomskem položaju tekstilne industrije — naj že bo to v republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva, bodisi v svetu za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo — so člani vedno znova izrekli bojazen, da težavam niso krivi samo težki pogoji gospodarjenja, temveč bržčas tudi neustrezna kadrovska struktura. Ta sum pa je bilo kajpak treba najprej dokazati.

Naloga je zdaj opravljena. Od 57 tekstilnih delovnih organizacij v republici študija obravnava kadrovske razmere v 50 kolektivih, in to v obdobju od leta 1966 do minulega. Tako je sindikatu kot prvemu uspelo analitično dokazati v javnosti tako pogosto izražene dvome o smotnosti kadrovskega zasleda v tekstilni industriji, ali bolje, uspelo mu je dokazati, da je zagati tekstilne industrije v marsičem krivo občutno pomanjkanje strokovnega kadra.

Žal ne bo mogoče tokrat in na tem prostoru povzeti vseh podatkov in ugotovitev iz obširne analize o kadrovski strukturi tekstilne industrije, vendar pa bomo le vsaj z nekaterimi številkami poskušali prikazati trenutne razmere in obete za prihodnost. Tako, na primer, po ugotovitvah raziskovalcev kar 12 odst. tekstilnih podjetij v obdobju zadnjih štirih let ni uspelo zagotoviti, da bi dotok novih strokovnih kadrov vsaj zapolnil vrzel, ki jo je zapustil strokovni kader, ko je odhajal. Če pa upoštevamo tista podjetja, kjer je bilo v minulem obdobju število tistih, ki so odšli, enako številu tistih, ki so prišli, so pa ustvarila v najboljšem primeru prirastek dveh novih strokovnih delavcev na enega, ki je odšel, potem to število predstavlja 66 % celotnega števila tekstilnih podjetij. Že bežen sprehod po podatkih tudi potrdi, da ima tekstilna industrija v nekaterih poklicih očiten deficit: tako je na primer v slovenskih tekstilnih podjetjih zaposlenih komaj 43 diplomiranih ekonomistov, samo 16 diplomiranih pravnikov in le 4 diplomirani psihologi... V letu 1966 je, denimo, v Švici na enega inženirja in na enega tehniška prišlo 20 delavcev, na Češkoslovaškem 19, v Franciji 11, v ZDA 9, pri nas pa 29 delavcev. In naprej: sredi minulega leta bi potrebovala slovenska tekstilna industrija še 38 let, da bi dosegla enako razmerje tekstilnih strokovnjakov, kot so ga imele ZDA v letu 1966; Češkoslovaško pa bi ujeli v 11 letih!

To so dejstva, ki brez slehernega pomisleka silijo v zaključek: kadrovska siromašna in osiromašena, kot je zdaj tekstilna industrija, ne more zagotoviti niti hitrejšega razvoja tehnologije niti ne bo mogla uveljaviti sodobnejše metode poslovanja, s tem pa stopen produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti, kot jih dosega razvitejši svet. Če pa upoštevamo še tehnološko revolucijo, ki je zajela tekstilno industrijo v svetu in ki sila naglo pretvarja to pango iz delovno ekstenzivne v delovno intenzivno dejavnost, če upoštevamo, da naj bi se ta preobrazba izvršila tudi pri nas tja do leta 1980, potem v resnici velja pritrčiti sindikatom, ki tokrat zahtevajo: problem kadrov na dnevni red!

Marsikaj je že tako ali tako zamujenega. Skorajda ni izglelov, da bi se lahko naša tekstilna industrija kadrovskega tako hitro okrepila, da bi se v prihodnjih desetih letih v tehnologiji in poslovanju izenačila z razvitemi. Čeprav je tudi res, da vse le še ni zamujeno! Zato tudi svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo v svojih zaključkih ugotavlja, da bi se morala videti v tej analizi vsaka organizacija in da bi morala začeti tudi takoj ukrepati. S. B.

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte PATRICIJA

CLAUDIJA

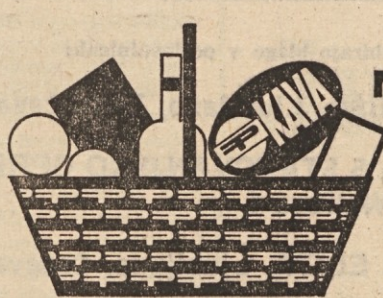
ALEKSANDRA

ali nova FLORIDA

Za vas izdeluje

BREST Cerknica

**OB NAKUPU
NE POZABITE**

KAVA
Special
MARKET
SUPERMARKET

Kod hodiš, sindikat?

NA PRELOMNICI

V približno 40 osnovnih organizacijah združuje sindikat združenega podjetja Iskra 17.500 članov. Take so razsežnosti vsesoljne Iskre skozi sindikalna očala. Voditi tako sindikalno organizacijo ni preprosto, še posebno ne, če vemo, da je v združenem podjetju 20 samostojnih organizacij združenega dela, da nekatere proizvajajo na območju več občin, v naši republiki in — po združitvi z RIZ Zagreb — sosednji Hrvaški.

Zato ni naključje, da postaja sedanja organizacija Iskrine sindikalne organizacije preozka za njeno nadaljevanje uveljavljanje in za oblikovanje take politike, ki bo odraz želja in potreb vseh njenih osnovnih sindikalnih organizacij in ki bo hkrati prispevala k učinkovitejši organiziranosti kolektivov na ravni združenega podjetja.

»Doselej je bil sindikalni odbor združenega podjetja Iskra predvsem koordinator med posameznimi osnovnimi sindikalnimi organizacijami,« sta pripovedovala o organizacijskih problemih sindikata Jože Čebela in Janez Silc, predsednik in tajnik sindikalnega odbora združenega podjetja Iskra. »Zadnji čas pa razpravljamo o spremembi statuta sindikalnega odbora v združenem podjetju. V organizaciji našega sindikata bi naj bil sindikalni odbor nadrejeni sindikalni organ. Tako bi se mislo organizacijske oblike bistveno spremenile tudi naloge in vloga osrednjega sindikalnega foruma. Vidimo namreč, da osnovne sindikalne organizacije potrebujejo tak osrednji organ, ki bo na ravni združenega podjetja pomagal bolj učinkovito reševati nekatere težje gospodarske probleme, medsebojne ekonomske in druge odnose med organizacijami združenega dela in odnose v kolektivih ter nekatere probleme, ki nastajajo zaradi dislociranosti tovarn in obratov.

V teh, ki smo jih pripravili za razpravo o organizacijskih vprašanjih, pravimo med drugim, da bi se morali odločiti za tako organizacijsko povezavo, ki bo omogočila neposredno sodelovanje z občinskimi, mestnimi, republiškimi in medrepubliškimi sindikalnimi organi. S slednjimi seveda zato, ker zastopamo v okviru skupnega podjetja tudi organizacije RIZ iz Zagreba.

POKRAVNATI VELJA NEKATERE DOLGOVE

Ko smo se o teh organizacijskih vprašanjih pozneje pogovarjali v Avtomatiki v Pržanu s predsednikom sindikata Jenezom Novakom in tajnikom Slavkom Fonom, sta se oba strinjala, da je potrebno sindikat

na ravni združenega podjetja drugače organizirati, kajti tak, kot je sedaj, ne daje mnogo od sebe. Sindikalni odbor bi se moral ukvarjati z nekaterimi osnovnimi problemi, ki kdaj pa kdaj kalijo odnose med organizacijami v združenem podjetju in ki vplivajo tudi na družbeno-ekonomske odnose celotnega podjetja. Ne mislimo, da bi moral sindikat reševati te različne probleme, saj so pogosto proizvodno-tehnične narave, moral pa bi terjati od strokovnih služb, da zadeve čim prej uredijo. Že dlje na primer med nami in tovarno s skoraj enakim proizvodnim programom tli problem delitve proizvodnega programa. To vprašanje visi tudi nad sindikatom, saj so nam še v živem spominu časi, ko smo morali zaradi pomanjkanja dela pristajati na odpuste delavcev. To se ne sme več ponoviti. In ker je tako, je potrebno čim prej med prizadetima tovarnoma uskladiti proizvodne programe. Ta dolg se vleče vse od integracije Iskre z RIZ. Poravnava tega dolga pa lahko odločilno vpliva tudi na nadaljnje integracijske procese.

NAPOTILO ZA AKCIJO

Taki in podobni problemi ne težijo le Avtomatiki, ampak jih lahko zasledimo tudi drugod. Jože Čebela in Janez Silc sta spregovorila o nekaterih izmed njih:

»Zadnja štiri leta decentralizirane samouprave in vodenja podjetja so rodila velike uspehe. Pretežna večina organizacij z veliko zavzetostjo rešuje svoje gospodarske in druge probleme. Medtem pa se je nakopilo nekaj težav, o katerih smo v združenem podjetju že velikokrat govorili. Čutimo, da smo premalo pozornosti posvečali naši prihodnosti — perspektivnemu razvoju celotnega podjetja.

ja, njegovi programski usmeritvi in programski usmeritvi posameznih organizacij. Za reševanje nekaterih teh problemov vodstvo podjetja ni imelo potrebnih pristojnosti niti pravnih in ekonomskih instrumentov. Združeno podjetje, na primer, nima skupnega rezervnega sklada, s pomočjo katerega bi lahko reševali materialne probleme v nekaterih organizacijah, ki jih pestijo trenutne poslovne in proizvodne težave, čeprav imajo veliko perspektivo.

Da bi te probleme vendarle začeli reševati in da bi hkrati tudi pripravili solidno osnovo za sestavo nove samoupravne zakonodaje, predvsem statuta, so družbeno-politične organizacije v združenem podjetju Iskra sestavile resolucijo, ki jo bo po obravnavi v osnovnih organizacijah sindikata in razpravi v delovnih organizacijah sprejela tribuna Iskre, ko se bodo zbrali predstavniki družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in ožjih vodstev vseh organizacij v združenem podjetju. V resoluciji med drugim pravimo, da je potrebno v naši samoupravni zakonodaji uveljaviti instrumente, ki bodo samoupravnim in izvršnim organom omogočili uveljavljanje in bolj učinkovito vodenje dolgoročne in tekoče poslovne politike ter učinkovitejše ukrepanje, kadar bi bili skupni cilji iz kakršnihkoli vzrokov ogroženi. To pa bomo uresničili, če bomo poleg konkretnih pravic in pristojnosti opredelili tudi dolžnosti in odgovornosti. To pomeni, da se moramo lotiti z vso resnostjo zadev, ki nas združujejo, varujemo skupne koristi, ščitimo naše interese in v končni posledici zagotavljamo našo prihodnost. S tem pa seveda ne mislimo zavreti decentralizacije upravljanja.

Čemu se sindikat in druge družbeno-politične organizacije lotevajo tudi nalog proizvodno-tehnične narave? Nekateri razloge sta tovariša Čebela in Silc že povedala, nekatere pa sta dodala: »Sindikat je množična organizacija. S tem moramo računati. Doselej so se o različnih vprašanjih, tudi o teh, ki jih obravnava resolucija, v glavnem pogovarjali in dogovarjali direktorji in še nekateri drugi vodilni delavci. Mi pa se želimo dogovoriti o izpolnjevanju nalog v širšem krogu, saj je od tega odvisna takšna ali drugačna prihodnost 17.500 delavcev naše skupne organizacije.«

I. VRHOVČAK

ŠKOFJA LOKA

Poudarek izobrazbi

Sprejet je družbeni dogovor o vrednotenju dela in sredstvih za delo • Pravitnik o delitvi osebnih dohodkov še na rešet v delovne kolektive

Družbeni dogovor o vrednotenju dela in sredstvih za delo osnovnih šol 1970 ter oblikovanje pripomb na pravilnik o delitvi osebnih dohodkov osnovnih šol sta bili osrednji točki dnevnega reda skupne seje občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti in izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata prosvetnih delavcev v Škofji Loki.

V razpravi o obeh dokumentih so prosvetni delavci na sestanku poudarili osnovno vrednost družbenega dogovora: dogovor obvezuje predstavnike družbe, da zagotovi sredstva za dejavnost, obvezuje TIS in njegove organe, da si bodo prizadevali kar najbolj smotno usmerjati sredstva za dogovorjeno vsebino in kvaliteto pedagoškega dela, in slednjič, obvezuje sindikat in njegove organe, da se vključijo v akcijo za čim bolj objektivno in enotno nagajevanje na osnovi rezultatov dela. V tem prepričanju so tudi člani občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti kot eden izmed treh partnerjev — podpisnikov, sprejeli zasnovani dogovor.

Več pripomb je doživel drugi dokument — osnutek pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. V razpravi so sicer vsi člani sindikata podprli enotno nagajevanje po rezultatih dela na vseh petih osnovnih šolah, vendar so pri tem nekateri menili, da so preveliki razponi med posameznimi

izobrazbenimi skupinami, saj osnutek predvideva poprečno razmerje med učitelji s srednjo, višjo in visoko izobrazbo 100:123:146. Mimo tega so izrazili pomislek, ali ni 2,5 % v masi osebnih dohodkov premalo sredstev za vso izvenšolsko dejavnost, ki jo opravljajo učitelji.

»Kaj je vodilo sestavljalce pravilnika, da so se odločili za tolikšne razpone med posameznimi izobrazbenimi skupinami, če hkrati poudarjamo enako plačilo za enako delo?«

Na to večkrat ponovljeno vprašanje, smo lahko slišali tudi večkrat ponovljen odgovor: višji izobrazbi in dopolnilnemu izobraževanju je potrebno vse bolj utirati pot v vrste prosvetnih delavcev. Tako naj na eni strani večje vrednotenje izobrazbe spodbuja prosvetne delavce za dopolnilno izobraževanje, pri čemer je hkrati potrebno zagotoviti ustrezna sredstva za štipendije in za vsestransko pomoč učiteljem pri njihovem izrednem študiju. Dejali so, da prvi osnutek kljub najboljši volji in prizadevanju ne more rešiti vseh vprašanih. Obogatijo ga naj konstruktivni predlogi zborov delovnih skupnosti, ko bodo v teh dneh razpravljali o pravilniku, in — končno — tudi praksa. Zato bi veljalo po enem letu znova pogledati, kaj je prinesel pravilnik dobrega, v čem pa ne uravnava pravičnih delitvenih odnosov.

V.

PODJETJA, USTANOVE!

Najprimernejše spominsko darilo, ki ga lahko izročite zaslužnim članom svojega kolektiva ob praznovanju dvajsetletnice delavskega samoupravljanja in petindvajsetletnice osvoboditve, je izbrana knjiga.

PARTIZANSKA KNJIGA

v Ljubljani,
Trg revolucije 1,

vam nudi dela tako iz lastne, kot iz drugih slovenskih založb: knjige s tematiko NOB, družboslovna, leposlovna in ostala dela.

Posebej vam priporoča

»Fotografske
dokumente o boju
KPS«

Zahtevajte najnovejši
skupni katalog slovenskih založb.

inles

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
ribnica KREDIT

... v jugoslovanskih sindikatih

ZADOVOLJSTVO S PRIDRŽKOM

Centralni
svet

Na zadnjem plenarnem zasedanju Centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije so člani izoblikovali stališče o tem, kako v delovnih organizacijah uresničujemo določila zakona o dohodku in XV. ustavnega amandmaja. Kot izhodišče za oceno so članom služila statuta določila osmih jugoslovanskih gradbenih podjetij, med njimi tudi mariborskega Konstruktorja in ljubljanskega Gradisa. Analiza teh statutov — ki štejejo med najboljše — in številni primeri, ki so jih omenjali v svoji razpravi člani centralnega odbora, so privedli do izhodiščnega zaključka o tem, kako v delovnih organizacijah uveljavljajo določila zakona o dohodku in XV. ustavnega amandmaja; ta zaključek bi lahko približno takole povzeli: čedalje bolj se krepi neposredno upravljanje v delovnih enotah, s tem da se čedalje bolj krepi njegova materialna osnova in da se čedalje bolj uveljavlja načelo delitve po delu in po njegovih rezultatih.

Vendar pa je plenum Centralnega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije opozoril, da se v nekaterih delovnih organizacijah vendarle zožuje obseg samoupravnih pravic. Spričo teh pojavov je plenum izoblikoval naslednja stališča:

● zbori delovnih ljudi v organizacijah združenega dela naj sprejemajo splošne akte, proizvodne programe, plane letnih dopustov, strokovnega usposabljanja in investicijskih naložb. Prav tako naj ti zbori odločajo o sistematičnem delovnih mest, o politiki formiranja in delitve dohodka ter o kriterijih za delitev osebnih dohodkov;

● referendum kot ena od oblik neposrednega odločanja se naj ne izvaja samo tedaj, kadar gre za integracijske procese, temveč tudi v vseh drugih zadevah, ki so v interesu celotnega kolektiva.

● ni sprejemljivo prenašanje nekaterih pristojnosti delavskih svetov na kolegijske izvršne organe, da prav tako niso sprejemljive težnje, naj bi se zmanjšalo število članov v delavskih svetih, ob tem pa bi se morali zavzemati, da bi mandat članov delavskih svetov ne bil daljši kot dve leti;

● v delovnih organizacijah bi morali ustanoviti več kolegijskih izvršnih organov, vendar pa da članov teh organov ne bi izbirali po funkciji in po položaju v delovni organizaciji ter da direktor ne more biti edini predlagatelj kandidatov za te organe;

● že s statuti bi morali določiti, da reeleksijska doba ne bi smela biti daljša od štirih let in da bi prav tako v statutih opredelili pogoje, ko naj bi izvedli odločile tako samoupravnih kot tudi kolegijskih izvršnih organov.

TUDI SINDIKAT V NOVI PODOBI

Hrvatska

Spričo nove razvojne zasnove kot tudi številnih integracij zagrebskega podjetja »Rade Končar« so v tem kolektivu že izoblikovali tudi organizacijsko strukturo, ki naj bi jo že v tem mesecu sprejela konferenca sindikata v podjetju. Po zdajšnjem predlogu predstavlja sindikalna podružnica osnovno sindikalno organizacijo v posamezni enoti, ki se odloči, da je to zanjo najprimernejša oblika organiziranja — in to ne glede na to, ali gre za tovarno, obrat, službo, ustanovo ali celo za poslovno grupacijo. Njen najvišji organ je skupščina, ki jo predstavljajo vsi člani podružnice ali delegati, kar je odvisno od števila članov in tudi od števila sindikalnih odborov. Skupščina izvoli izvršni odbor, leta pa predsednika, njegovega namestnika, tajnika in blaginjskega. Večje sindikalne podružnice pa lahko izvolijo tudi sindikalne odbore, ki sicer delujejo na enak način kot sindikalne podružnice, vendar pa ne kontaktirajo z organi, ki so nad izvršnim odborom podružnice.

Sindikalna konferenca proizvodne grupacije je najvišji sindikalni organ grupacije, sestaja se po potrebi, vendar najmanj enkrat na leto. Člane konference volijo sindikalne podružnice po enotnem ključu. Koordinacijski odbor sindikata grupacije pa predstavljajo vsi predsedniki podružnic, med katerimi pa konferenca izvoli predsednika konference grupacije.

Konferenca sindikata podjetja je sestavljena iz delegatov, ki jih volijo neposredno sindikalne podružnice. Konferenca se prav tako sestaja po potrebi, vendar najmanj enkrat na leto. Konferenca izvoli predsedstvo sindikata podjetja, v katerem pa mora biti zastopana vsaka podružnica. Operativni organ konference je sekretariat. Mandat članov konference podjetja traja dve leti.

Predlog nove organizacije sindikata v podjetju »Rade Končar« tudi predvideva, da naj bi bile sindikalne podružnice povsem samostojne, razen v tistih akcijah, ko bi se interesi dvh ali več podružnic izkjučevali. V tem primeru naj bi se o akciji dogovarjali na višji organizacijski stopnji. Kar pa zadeva probleme, ki lahko prizadejajo interes podjetja kot celote, se lahko rešuje samo na ravni predsedstva ali konference podjetja.

INTEGRACIJA NI DEGRADACIJA SAMOUPRAVE

Srbija

Svet zveze sindikatov Srbije in centralni komite ZK Srbije sta na nedavni skupni seji razpravljala o nekaterih aktualnih vprašanjih razvijanja samoupravnih odnosov v velikih integracijskih celotah. Analiza je razkrila, da je prav v tako imenovanih velikih sistemih, se pravi v delovnih organizacijah, ki so nastale na osnovi številnih integracijskih procesov, samoupravljanje tem manj razvito, kolikor številnejši je tak kolektiv. Tako nekatere analize govore, da so bistveno okrnjene samoupravne pravice delavcev kar v 46 največjih delovnih organizacijah v republiki, ki zaposlujejo več kot četrtino vseh v Srbiji zaposlenih delavcev, ki ustvarjajo več kot tretjino celotnega dohodka gospodarstva republike in skoraj polovico vseh skladov.

Spričo teh dejstev tako sindikati kot Zveza komunistov Srbije poudarjajo, da samo z naraščanjem delovnih asociacij ni možno zagotoviti nove kvalitete gospodarjenja, temveč da je hkrati potrebno prevrednotiti tudi neposredno odločanje. Se pravi, da bi morali v enaki meri omogočiti tako delavcu v majhnem podjetju kot tistemu v največjem, da lahko vpliva na oblikovanje celotne politike in to od delovne enote pa tja do federacije. Razen tega pa postaja očito, da zaviralnih momentov pri razvijanju samoupravnih odnosov ne kaže iskati samo v majhnih organizacijah, kot smo to doslej najpogostejše mislili, temveč tudi v največjih delovnih kolektivih.

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Direktor mi je večkrat zagrozil, da me bo takoj odstranil z dela (suspendiral), češ da ne izpolnjujem njegovih delovnih nalogov. Predloga za uvedbo postopka v podjetju zoper mene zaradi domnevnih kršitev delovnih dolžnosti ni, vendar pa daje direktor nekatere delovne naloge meni podrejenim delavcem brez moje vednosti.

Kaj lahko naredim, ker s tem skuša direktor moj položaj v kolektivni poslabšati?

N. G. — MURSKA SOBOTA

ODGOVOR:

V položaju, ki ga opisujete, ni pravnih sredstev, s katerimi bi prepričali direktorja, da vam, kakor pravite, posredno grozi. Če se bo takšno njegovo ravnanje nadaljevalo, je možno pričakovati ali uvedbo postopka za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti, v katerem bi pristojni organ (komisija) ugotavljala, ali ste kršili svoje delovne dolžnosti, in začasno odstranitev z dela (do konca tega postopka), ali pa kakšno drugo odločbo (na primer razporeditev na drugo delovno mesto, ali o prenehanju dela zaradi neizpolnjevanja zahtev delovnega mesta).

Venendar je vse to le ugibanje. Dokler ne prejmete pismene odločbe, ni možno pravno ukrepati. Če pa vas direktor morda s takšnim svojim ravnanjem tudi razžali, lahko v tem primeru vložite zoper njega tudi zasebno kazensko tožbo po kazenskem zakonu.

VPRAŠANJE:

Delam v turnusu, tako da 12 ur delam, nato pa 24 ur počivam; tako opravi mesečno po 58 do 70 ur. Znano mi je, da se osebni dohodek za nadurno delo ne šteje v pokojninsko osnovo, za opravljenih 240 do 252 ur mesečno pa tudi ne dobim nobene višjega zasluga kot tisti, ki podobno delo opravlja v rednih urah. Menim, da je tako nadurno delo v nasprotju s soci-

alističnimi načeli in da predstavlja izkoriščanje delavcev. Zato mi, prosim, odgovorite, ali nas lahko podjetje prisili, da delamo te nadure, saj na ta način odjedamo delo drugim delavcem, ki bi jih morali v podjetju zaposliti.

I. P. — DRAVOGRAD

ODGOVOR:

Delavec ima pravico do omejenega delovnega časa 42 ur v tednu. Izjemoma pa je delavec dolžan delati tudi dlje kot poln delovni čas, če zadane delovno organizacijo nesreča ali če tako nesrečo neposredno pričakuje, vendar lahko to traja samo toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva. Več kot poln delovni čas je dolžan delati delavec tudi v primerih, ko je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končala delovni proces, katerega ustavitev ali prekinitev bi povzročila precejšnjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje in zdravje občanov (delo v ambulantah in bolnišnicah ter drugo), ali da se z delom prepreči kvarjenje materiala ali surovin ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih. V teh primerih sme delo preko polnega delovnega časa trajati samo toliko, kolikor je nujno, da se odvrnejo ali preprečijo škodljive posledice.

Kot je razvidno iz naštetih primerov, ki jih zakon predvideva, za delo preko polnega delovnega časa, vašega primera ni mogoče uvrščati med tiste primere, kadar mora delavec delati preko polnega delovnega časa; zato ste upravičeni zahtevati od vaše delovne organizacije, da uredi vaš delovni čas tako, da boste delali tedensko po 42 ur. Po določilu 42 čl. 143. temeljnega zakona o delovnih razmerjih je lahko vaša delovna organizacija, če ne uvede delovnega časa, ki bo tedensko trajal 42 ur, celo kaznovana za prekršek z denarno kaznijo od 1000 do 10.000 N-dinarjev.

A. POLJANSEK

ZAKAJ POTREBUJEMO SINDIKAT?

Sindikalni aktiv v idrijski občini o političnih ciljih in nalogah sindikalnih organizacij

Pred leti smo delavci rekli, da je sindikat »naša stvar« in smo se v svojem prizadevanju skušali ravnati tako.

Ko sem minuli petek poslušal razpravo na razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta v Idriji — razen članov plenuma so povabili še predsednike osnovnih organizacij — bi lahko dejal, da smo končno vendarle našli pot, ki nas bo — če bomo prav ravnali — zares pripeljala do cilja.

Naj pojasnim to svojo misel.

Na posvetu nihče ni nasprotoval osnutku dokumenta »Politični cilji in naloge sindikalnih organizacij«, ki ga je na zadnjem plenumu sprejelo naše republiško sindikalno vodstvo. Nihče tudi ni predlagal kaj novega, se pravi kako temeljno spremembo ali nov člen.

Vsi so se strinjali, da republiški svet sprejme program sindikalne dejavnosti na področju Slovenije in to prav takšen, kot ga je nedavno tega sprejel kot osnutek za razpravo.

Govorili pa so o svojih težavah, o problemih in stiskah, s katerimi se vsak dan ukvarjajo. In so, kot sem razbral iz njih besed, prepričani, da bi bilo manj težav, če dejavnosti organizacije ne bi sodili po leporečju vodilnih ljudi, pač pa po tem, kako se člani sindikata, torej delavci, zavzemajo za našo stvar.

Pogovarjali smo se dobre štiri ure in, če bi nas slišal katerikoli zaspani član sindikata, bi se zbudil.

Temeljna izhodišča naše razprave so bila:

— kako delovati, da bi bila večina naših članov aktivnih,
— kaj storiti, da bi aktivisti, torej sindikalni delavec — med delavci, s katerimi skupaj dela, nehal samo prenašati direktive in informacije višjih vodstev »navzdol«, potlej pa poročati »navzgor«, kaj so »spodaj« naredili.

Podpredsednik občinskega sindikalnega sveta v Idriji Marjan Grof je v svojem uvodnem referatu dejal nekako takole:

»Razmere in razpoloženja med delovnimi ljudmi so odvisne od njihovega materialnega položaja in od njih emancipacije, torej od tega, koliko vidijo in tudi najdejo svojo eksistenco v naši družbi — kot delavci in samoupravljalci.«

(Vsakdo, ki vsaj malo ve, za kaj se zavzema naše gibanje, ne more nasprotovati tem ugotovitvam.)

In je nadaljeval:

»Če bomo to razumeli, bomo lažje pristopili k človeku, članu naše organizacije.«

Tega ne bi zapisal, če ne bi vedel, da je prav v tej, tako izrečeni misli, povedano tisto, kar kot zdajšnji aktivisti delavskega gibanja ne bi smeli početi.

(Naj mi tovariš Grof oprost: malokje namreč mislijo in delajo drugače.)

Mar gre res samo za »pristop« k članstvu, za »dejavnost sindikata znotraj osnovne sindikalne organizacije«, kot so zapisali v dodatku k programu dela idrijskega občinskega sveta?

Ali pa gre za to, kako naj delavci, ki smo se organizirali v sindikat — ker smo ugotovili, da drugače kot razred ne moremo uveljavljati svojih htenj, zastavimo svojo dejavnost in tudi kaj naj storimo, da bi tovariši, ki smo jih izvolili v naša vodstva, ta htenja uresničevali.

Rekli smo — samoupravljanje, in pripravljeni smo storiti vse, da bi ta cilj dosegli.

Čeprav je tudi res, da je resnično samoupravljanje lahko le odraz naše delavske moči ali pa nemoči.

In zato, da bi bili kar najbolj močni, potrebujemo dober sindikat.

Kaj so na idrijskem posvetu rekli o tem, kakšen sindikat potrebujemo in kaj bi naj storili, da bi se to naše gibanje izoblikovalo v organizacijo, ki bi bila zares naša, bom pripovedoval v prihodnjih številkah našega lista.

JANEZ VOLJČ

GORENJSKI SINDIKATI O PROGRAMU POLITIČNIH CILJEV IN O NALOGAH SLOVENSKE SINDIKATOV

ŠE BOLJ KONKRETNO

S skupno sejo predsedstev občinskih sindikalnih svetov Kranja, Škofje Loke, Tržiča, Radovljice in Jesenic, bila je minuli petek na Bledu, so se gorenjski sindikati aktivno vključili v razpravo o programu političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov. Skupni seji sta prisostvovala tudi predsednik Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Tone Kropušek in Janez Japelj, predsednik komisije za življenjske in delovne razmere pri RS ZSS.

Udeleženci blejskega posveta so menili, da je dokument o bodoči delovni usmeritvi slovenskih sindikatov v veliko oporo pri delu in uveljavljanju sleherne sindikalne organizacije, pa čeprav ta dokument ni zajel vseh političnih ciljev in tudi nalog sindikalne organizacije na Slovenskem. Menili so, da je dokument zlasti v tistih poglavjih, ki govorijo o materialnem standardu, solidarnosti, socialni diferenciaciji in socialni varnosti delavcev še vedno premalo konkreten in da ga bo treba še pred sprejetjem izpopolniti.

KAKŠNA NAJ BO SPODNJA MEJA OSEBNIH DOHODKOV?

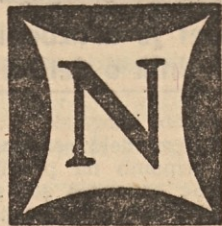
O materialnem standardu, solidarnosti in socialni diferenciaciji delavcev so člani predsedstev petih gorenjskih sindikalnih svetov največ govorili.

Po mnenju člana predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Jesenici se sindikati ne bi smeli zavzemati samo za najnižjo, marveč tudi za to, kakšna naj bo najvišja meja ose-

DOSEČI STABILNOST CEN

Glede določanja politike cen so vsi prisotni podprli tisti del političnih ciljev slovenskih sindikatov, ki govorijo o zahtevi, da je treba vsakršno zviševanje cen temeljito pretehtati, in to z najrazličnejših vidikov. Sindikati se morajo še naprej boriti za stabilnost cen osnovnih življenjskih potrebščin, katerih potrebniki so zlasti družine z nižjimi družinskimi dohod-

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

ZAHTEVALI BODO SOGLASJE

Najbolj nestrpní v zahtevi za povišanje cen so v radovljiškem mesarskem podjetju

Minulo sredo so člani občinskega sindikalnega sveta Radovljice ocenjevali gospodarjenje v občini v minulemu letu, govorili pa so tudi o perspektivah gospodarskega razvoja občine v tekočem letu. Pri tem je bila zelo zanimiva razprava o gibanju cen osnovnih življenjskih proizvodov; še pred sejo so namreč radovljiški sindikati od občinske skupščine zahtevali podrobno analizo o gibanju cen vsem prehranbenim proizvodom in o naraščanju življenjskih stroškov.

Iz povzetka precej obširne analize smo lahko razbrali, da radovljiška občinska skupščina doslej še ni izrekla soglasja bodisi podražitvi kruha, mleka, mesa, bodisi drugih proizvodov, čeprav je delovnih organizacij zahteve po podražitvah kar de-
žujejo.

Toda glede na položaj, v katerem so se znašla nekatera radovljiška podjetja, ki skrbijo za preskrbo s prehranbenimi izdelki, je rečeno v odgovoru občinske skupščine, le-ta v prihodnje ne bo mogla več zadrževati povišanja cen nekaterih proizvodov. Najbolj kritične so namreč v mesarskem podjetju v Radovljici, kjer zaposleni že od januarja letos, prejemajo le 80% osebne dohodka. Res pa je tudi to, smo lahko slišali na seji, da mesarsko podjetje v Bohinjski Bistrici ob enakih cenah mesu posluje rentabilno in da zato tudi ni zaprosilo občinske skupš-

ne za podražitev mesa. Zavaljo tega so nekateri člani občinskega sindikalnega sveta Radovljice upravičeno zastavili vprašanje, ali niso morda v radovljiškem mesarskem podjetju še kakšni drugi vzroki, da poslovanje ni rentabilno.

Ob koncu razprave o gibanju cen je predsednik radovljiških sindikatov Jože Bohinc zatrdil, da tudi sindikati v njihovi občini podpirajo stališča repub-

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● CELJE

Druga seja medobčinskega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti je bila pomembna za nadaljnje reševanje nekaterih zelo perečih vprašanj na področju storitvenih dejavnosti. Člani odbora so ugotovili, da je precejšnje število osnovnih organizacij sindikata storitvenih dejavnosti aktivno sodelovalo pri oblikovanju in usklajevanju samoupravnih aktov v svojih delovnih organizacijah.

Politična aktivnost na tem področju je močno razbiral tudi sindikalne organizacije, ki so mnogo prispevale k uspešnem delu, zavzeti pa se bo potrebno za to, da sindikalne organizacije ne bodo neinformirane o stališčih občinske statutarne komisije in o njenih predlogih.

Kar pa zadeva prehod na 42-urni delovni teden, so člani odbora ugotovili, da imajo v vseh petih občinah največ nerešenih vprašanj zvezi s prehodom na 42-urni delovni teden. Ugotovljali so, da v mnogih podjetjih niso uveljavljali niti 48-urnega delovnega tedna. Zmanjšanje delovne obveznosti na 42 ur tedensko pa bi za večino podjetij pomenilo nujno povečanje števila zaposlenih. Tak ukrep pa bi imel za posledico bodisi zmanjšanje osebnih dohodkov ali pa oslomeščenje skladov ob enakih osebnih dohodkih zaposlenih. Zato je po mnenju članov odbora možno preiti na 42-urni delovni teden le, če se izboljša materialni položaj gostinstva. Predlagali so: federacija in republika naj se odredita določenemu delu prispevka od dohodka zaposlenih v gostinski in turistični dejavnosti. Od leta 1971 dalje naj se ukinejo obresti na poslovni sklad, poveča naj se participacija na deviznem prilivu od sedanjih 20 na 40 odstotkov oziroma od 40 na 60 odstotkov. Pri ustvarjenem deviznem prilivu naj bi participiralo tudi komercialno gostinstvo.

M. B.

● LITIJA

Pred kratkim so imeli na občinskem sindikalnem svetu prisrčno slovesnost, ko so izročili predvojno komunistu FRANCU BERDAJSU priznanje za dolgoletno in aktivno revolucionarno delo. Odlikovanje RED ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ZARKI, s katerim ga je odlikoval predsednik Tito in SPOMINSKO PRAKTO REVOUCIONARNIH SINDIKATOV JUGOSLAVIJE 1919-1969, visoko priznanje Zveze sindikatov Jugoslavije, je Francu Berdajsu izročil član RS ZSS Humbert Gacnik.

● MARIBOR

Komisija za izobraževanje pri občinskem sindikalnem svetu Maribor je v svoj program dela vnesla razen proučevanja problema vajencev, stipendiranja razmer v šolah učencev za KV delavce tudi organizacijo seminarjev ter sindikalne šole za članstvo.

Seminarji za vodstva OSO so že vveljavljena oblika izobraževanja sindikalnih kadrov. Do konca meseca aprila bo s seminarji zaključilo 5 skupin s področij kmetijstva, gradbeništva, industrije, prometa in zvez, obrti in komunale, trgovine in gostinstva, uprave in pravosodja ter zdravstvenih in socialnih zavodov. Jeseni pa bodo še seminarji za člane IO OSO s področja izobraževanja in kulturnih zavodov. Predvidevamo, da se bo seminarjev udeležilo približno 250 članov.

F. Z.

Ste slišali...

...da je v Ljubljani zaposleno 25% skupno zaposlenih v gospodarstvu Slovenije, ki ustvarjajo več kot 40% skupnega dohodka republike. Ljubljansko gospodarstvo dosega zdajnja leta visoko stopnjo rasti;

...da ni podatkov o tem, koliko delavcev se je lani vrnilo domov z dela v tujini. Nekateri ocenjujejo, da jih je bilo 30.000, drugi menijo, da je to število skoraj še enkrat večje, vendar pa nikjer o tem ni evidence. Nimajo je ne lokalni zavodi za zaposlovanje, ne občine in ne republike. Skratka, smo edina dežela v Evropi, kjer v času daljše odsotnosti ni potrebno objavljeni bivališča ob odhodu in ga ponovno prijaviti ob prihodu domov.

KAJ IN KJE SE ZATIKA?

(Nadaljevanje s 1. strani)

kislo jabolko, ki ga je zdaj treba pogoltniti na hitro. V tem je nauk in izkušnja zadnjih dogodkov v koprski luki.

KONKRETNI NAPOTKI IN NALOGE

Po besedah predsednika izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v koprski luki Zdravka Novaka in tajnice izvršnega odbora Mojce Vovkove je prekinitev dela pri njih — do podobnih in celo hujših dogodkov je že prišlo v drugih večjih naših pristaniščih — nedvomno opozorila, da je kakorkoli in za kakršnokoli ceno — treba najti čas za delo z ljudmi. To med drugim pomeni, da je treba z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpreti uresničevanje vsaj tistih zahtev delovnega kolektiva, ki so očitno utemeljene in ki bi nerazrešene lahko pomenile tisto žerjavico, iz katere bi vselej lahko vzplamtel ogenj. Tak način razreševanja problemov bi bil v dobro delavcem in njihovi delovni organizaciji.

Da ne bi samo govorili, ampak tudi kaj storili, bo osnovna organizacija sindikata v koprski luki v najkrajšem času sklicala konferenco, na kateri naj bi sprejeli akcijski program, razpravljali o vseh vzrokih za sedanje razmere, predlagali ustanovitve sindikalnih podoborov in obsojili vse tiste, ki so zadnje dogodke zlonamerno izkoriščali proti interesom kolektiva in Luke Koper. Zahtevali bodo tudi, da bi vse pomembnejše odločitve temeljito pripravili in se o njih pogovorili s člani kolektiva, preden bi bile dokončno sprejete. V prihodnje bi tudi morali biti objavljeni vsi sklepi samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij. Za povrnitev škode, ki je nastala zaradi prekinitve dela, naj bi po predlogu IO osnovne organizacije sindikata v luki vsi zaposleni prispevali po dva dni prostovoljnega dela.

STALIŠČE REPUBLIŠKEGA ODBORA

Potem ko je predsedstvo RO sindikata delavcev prometa in zvez na izredni razširjeni seji ugotovilo, da je njihov organ že večkrat razpravljalo o problematiki luškega gospodarstva in še posebej Luke Koper ter da je v osnovi pozitivno ocenil razvojno usmeritev koprškega pristanišča, je sprejelo naslednje zaključke:

• S potrjenim razvojnim konceptom bi Luka Koper lahko konkurirala domačim in drugim

lukam v sosesčini. Ni pa se mogoče strinjati s tem, da bi bili zaradi razvojne preangajiranosti zapostavljeni tisti družbeni odnosi, ki so temeljni in osnovni v naši samoupravni družbi. Nujno je, da bi bil z vsemi pomembnimi odločitvami seznanjen celotni kolektiv, kajti le tako je mogoče pričakovati njegovo popolno podporo tudi v težkih ali v kritičnih trenutkih. Vsako programiranje mimo kolektiva in na njegov račun bi zato tudi v bodoče povzročalo različne konflikte. Zato bi se morali po samopravnosti poti dogovoriti, kakšne in kolikšne so dejanske možnosti kolektiva, ne da bi pri tem bila ogrožena socialna varnost zaposlenih delavcev ter njihov osebni in družbeni standard.

• Ker gradnja infrastrukturnih objektov v Luki Koper ni in ne more biti samo naloga prizadete kolektiva, bi se morali pristojni republiški organi čimprej odločiti o obliki sodelovanja pri reševanju trenutno najbolj perečih problemov. To pa so predvsem anuite za najeta posojila za investicije v infrastrukturo.

• Samoupravljanje v Luki Koper bo moralo dobiti večjo veljavo. Težko si je predstavljati obtožbo delovnega kolektiva, da strokovne službe ne sodelujejo s kolektivom niti v tako resnih zadevah, kot so na primer ceniki del, in da samoupravni organi sprejemajo tudi najpomembnejše odločitve, ne da bi stališča pred tem preverili v javni razpravi. Da se to ne bi dogajalo, naj statut in drugi normativni akti Luke zagotovijo slehernemu zaposlenemu, da bo lahko sodeloval pri oblikovanju in spreminjanju splošnih in drugih aktov. Vsak drug način razreševanja notranjih nesoglasij ni sprejemljiv in ga sindikat delavcev prometa in zvez v celoti zavrača.

• Predsedstvo RO sindikata delavcev prometa in zvez ponovno ugotavlja, da so bili v sklepah in resoluciji I. konference samoupravljalcev luških podjetij 15. 9. 1969, leta v Splitu celovito in objektivno analizirani vsi tisti problemi luškega gospodarstva, ki zahtevajo polno odgovornost in hitro ukrepanje tako samoupravnih in vodstvenih organov posameznih luk, kakor tudi drugih odgovornih dejavnikov v republiki in v federaciji. Očitno pa je, da to ni bilo storjeno in da niso bile izkoriščene možnosti, ki so bile. Kakšen bo zdaj odgovor pristojnih organov?

-mG

PRED 15. APRILOM — DNEVOM ŽELEZNIČARJEV

Jubilej velike stavke in enotnosti

Prihodnjo sredo bo minilo petdeset let, odkar se je začela generalska stavka slovenskih in jugoslovanskih železničarjev na celotnem omrežju takratnih JDŽ. Čeprav so oblasti reagirale z mobilizacijo železničarjev,

prepovedjo zborovanj in še z drugimi ukrepi, železničarji niso klonili polnih 14 dni. Njihov boj za večje pravice je takrat podprl in se z njim solidariziral celotni delavski razred v državi. Zato oblastem ni kazalo druge-

ga, kot da v krvi zadušijo stavko, ki je paralizirala življenje v tedanji državi. Tako je 24. aprila 1920 prišlo do spopada in krvoprelitja med železničarji in delavci z ene ter žandarmerijo z druge strani. Pod streli orožnikov je na Zaloški cesti v Ljubljani obležalo 13 manifestantov, okoli 70 pa jih je bilo ranjenih. V spomin na začetek stavke in na žrtve Zaloške ceste so si železničarji zato izbrali 15. april kot svoj stanovski praznik.

Prav zaradi enotnosti in organiziranosti, ki sta imeli največji pomen ravno v takratnem boju za delavske pravice in ki sta se v polni meri tudi izkazali ob generalni stavki železničarjev, gotovo smemo govoriti o teh dogodkih kot o enem od prelomnih mejnikov v zgodovini našega delavskega gibanja. Nič čudnega torej, če bo letošnje jubilejno praznovanje ob petdesetletnici stavke železničarjev še posebej slovesno, saj — razen drugega — nekako sovpadata tudi s petindvajsetletnico osvoboditve naše domovine.

Predstavniki organizacijskega odbora za praznovanje letošnjega dneva železničarjev so minuli ponedeljek na tiskovni konferenci v zvezi s tem povedali, da so ali še bodo železniška kulturno-prosvetna društva v večjih prometnih vozliščih pripravila skupno 22 kulturnih nastopov, prireditve in akademij v počastitev stanovskega praznika. Največja izmed teh prireditve bo na sam praznik v Ljubljani v hali Tivoli, kjer se bo v programu vrstilo več kot 800 nastopajočih. Kakor je že v navadi, bo dopoldne prazničnega dne slavnostna komemoracija na Zaloški cesti v Ljubljani. Urejena in okrašena bodo vsa spominska obeležja na objektih, ki pripadajo železnici, in tudi povsod tam, kjer so bili v bojih za časa NOB udeleženi tudi železničarji. Več kot zanimiva bo tudi razstava »Slovenski železničar v revoluciji«, ki jo je pripravil Muzej ljudske revolucije v Ljubljani in na kateri bodo prvič predstavljeni doslej neznani ali javno še ne razstavljeni dokumenti iz boja železničarjev za njihove pravice. Slednji naj omenimo še to, da se je v železniških kolektivih začela vrsta športnih tekmovanj. Odziv je resnično množičen, saj nastopa vsaj v eni disciplini skoraj vsak četrti slovenski železničar.

-mG

OB 25-LETNICI OSVOBODITVE

Ljubljana proslavlja

Zvrstile se bodo številne prireditve, osrednja proslava 25-letnice osvoboditve Ljubljane pa bo 9. maja

Na tiskovni konferenci na Magistratu so novinarje seznanili z obsežnim programom proslav ob 25-letnici osvoboditve Ljubljane. »Se bolj pomembno kot to, da se bo že v aprilu in potem še v maju zvrstila vrsta prireditve v okviru proslav osvoboditve Ljubljane, je namen tako obsežnega proslavljanja tudi v tem, da obudimo zavest pri slehernem, kako dragocena je svoboda, kako težko si jo je pridobiti. To pa so dokazali Ljubljani v letih od 1941 do 1945, ko so se organizirali, kot morda v nobenem mestu v Evropi, za boj proti okupatorju, za svobodo. In v tem so tudi uspešni,« je za uvod povedal **Sergej Vošnjak**, predsednik odbora za proslavo in podpredsednik skupščine mesta Ljubljane.

Mira Svetina, članica odbora za proslavo in ena izmed organizatoric osvobodilnega gibanja v Ljubljani, pa je dodala: »Veliko napako bi naredili, če bi se pri pisanju ob proslavljanju 25-letnice osvoboditve Ljubljane zadržali le pri površinskem naštevanju dogodkov, ki so se zgodili med NOB in pri naštevanju številnih prireditve v okviru proslave. Vsi skupaj se moramo potruditi, da bomo prek tiska, radia in televizije pa tudi na drugačen način najbolj verodostojno prikazali pomembnost osvobodilnega gibanja v Ljubljani.

Nato so člani odbora za proslavo 25-letnice Ljubljane obrazložili obširen program prireditve. Prav je, da nekatere najpomembnejše od njih tudi omenimo: Z večjo proslavo, ki sovpadata v obletnico osvoboditve Ljubljane, so že začeli gasilci, pridružili pa se jim bodo železničarji ob znanih dogodkih na Zaloški cesti. Ljubljanski Mestni sindikalni svet pripravlja zelo obširno praznovanje delavskega praznika 1. maja. Na predvečer 1. maja bo v Ljubljani koncert godbe na pihala na Cankarjevi cesti, nato pa bo pričetek množičnega rajanja na Cankarjevi cesti, nato še na ploščadi pred Gospodarskim razstaviščem in na Cankarjevem vrhu. Zvečer bodo zagoreli kresovi na Ljubljanskem gradu, Rožniku, Rašici, Krimu, Kureščku itd. Na sam dan delavskega praznika 1. maja pa bo že ob 5. uri zjutraj začetek tradicionalnega prvomajskega programa na Cankarjevem vrhu, ki bo trajal ves dan.

»Osrednja prireditev v zvezi s praznovanjem 25-letnice osvo-

Babica pripoveduje

KAKO JE ČEV LJARČEK PEKLENSČKA UGNAL?

Če vas bo kdaj pot zanesla v Dolgo vas, ne pozabite obiskati Kovačeve Micke. Zna brez števila čudovitih starih zgodb in rada jih pripoveduje. Tudi meni jih je pred dnevi povedala neka, pa sem sklenil, da jih bom posredoval še vam, ker vem, da vsi ne znate ali pa ne morete obiskati babice Micke.

Nekoč, pred mnogimi leti, je hodil po naši deželi sam ta rogati. Pravili so, da se je skregal s svojimi kolegi v peklu, ki so mu bojda pokazali peklenška vrata zato, ker je imel predolg jezik in je hotel vedno vedeti več, kot vsi hudiči skupaj. Bo menda to kar držalo, kajti ko je potlej rogovilil po svetu, je vedno nastopal kot strokovnjak, ki vse ve in še več zna.

In je nekega dne prišel k čevljarčku, ki so mu rekli dretar. Nobene ni zinil, le usedel se je k panklju in ga opazoval, ko je delal gojzerice. Tudi čevljarček ni rekel nobene, le mislil si je: »Kar glej, boš vsaj videl, kako se z delom služi kruh.« Molčala sta do trde noči, ko je čevljarček zgotovil čevlje in iz njih potegnil kopita. Tedaj je peklenšček dejal:

»Jaz bi jih naredil hitreje kot ti.«

Naš dretar, ki mu v čevljarski večini ni bilo enakega daleč naokoli, je izzivanje takoj sprejel.

Molče je privil leščerbo, izbral dva para enakih zgornjih delov, urezal potrebno usnje in začela sta delati vsak svoje čevlje.

Ko sta jih navikala in je bilo treba narediti dreto, je ta rogati dejal:

»Staviva, da te prehitim. Če dobim, mi boš služil leto in dan.«

»Stavim, da me ne boš prehitel,« se je odrezal dretar. »Če zgubiš, te kresnem trikrat po zobeh.«

»Velja,« je rekel peklenšček. »Zdaj boš videl, kaj se pravi delati z glavou.«

In naredil je dreto, šest sežnjev dolgo. Čevljarček pa je delal šest dret, seženj dolgih, in še tretje ni zgo-

tovil, ko je hudič že šival.

Pa kako je šival! Ko je dreto prvič skušal zategniti, se je izkazalo, da je šestkrat predolga; in čevljar je pribral na pankelj, skočil skozi okno, zategnil, skočil nazaj v delavnico, naredil s šilom drugo luknjo, vdel ščetino vanjo in se spet pogнал skozi okno.

Drugega mu ni preostalo.

Mislil je pač, da bo prihranil veliko časa, če bo naredil eno samo dreto, z eno samo »glajštro«, v katero bo vtaknil eno samo ščetino. Pa je pozabil, da lahko kaj novega pogruhta le tedaj, če poznaš staro in če veš, zakaj ljudje delajo tako, kot delajo.

Skakal je skozi okno in nazaj in ko je prišil zgornji del prvega čevlja, je čevljarček že šival podplate.

Peklenšček je tedaj uvidel, da se je uštel in jo je pobrisal, ker se je zbal trde dretarjeve roke. Tako je tekel, da se je kadilo za njim in zasmrdevalo je po žveplu.

Stari ljudje so vedeli povedati, da je ta rogati — po tem zanj neljubem dogodku — še hodil po naši deželi, le v vas, kjer je živel spretni čevljarček, se ni upal več prikazati. Pravili so tudi, da se je pajdašil z ženskami in da je imel kopico otrok. Bo kar držalo, saj njegovi potomci žive še danes. Le prisluhnite jim, kako v nič devajo delo drugih in se hvalijo, da vse vedo in še več znajo.

Naslednjega dne sem sedel na sestanku, kjer so razpravljali o našem gospodarstvu, in sem jih poslušal.

JANEZ VOLJČ

PORTRETI IN SREČANJA

Današnji razgovor smo posvetili spominu na težke dni borbe za obstoj našega naroda in pravice delovnih ljudi, borbe, v katero so se pred več kot 50 leti vključili tudi vsi napredni železničarji. Kalili so se v borbah s takratnimi kapitalisti in družbenimi oblastmi, preizkušali v stavekah, med katerimi sodi v prvo vrsto manifestacija enotnosti, solidarnosti in odločnosti boriti se za svoje pravice, za pravice delavcev — proletarcev ne glede na žrtve, prav gotovo tudi 15. april leta 1920, ki so ga takratni oblastniki krvavo zadušili na Zaloški cesti v Ljubljani.

Tesno povezani so železničarji dočakali leto 1941, ko je sovražnik preplaval Slovenijo. Kot en mož so vstopili v Osvobodilno fronto in v njej in z njo sodelovali na razne načine do konca vojne. Obiskali smo enega teh borcev, **Staneta Križnarja**, strojevodjo v pokoju, da bi nam kaj več povedal o svoji borbi in borbi svojih sotovarišev v jeseniški kurilnici.

Bili smo kot ena družina

»Največ bi morali povedati pravzaprav o naših padlih, ki so v tem neizproslem boju največ žrtvovali,« nam je dejal na začetku pogovora Stane Križnar. »Spregovoriti bi morali o Ivanu Krivicu, strojevodji, predvojnem komunistu, ki je bil stember našega gibanja in ki je, žal, padel 1944 leta pri Kranjski gori. Omeniti bi morali Jožeta Kramarja, kovača iz Podkorena, ki kljub strahovitim mučenjem v zaporih ni prav ničesar izdal. Potem so bili še Matevž Freljih, ki je padel v partizanih, Aleksander Raišp, sedaj že pokojni, ki je bil eden vodilnih aktivistov in udeleženec pohoda na Zaloški cesti in nato odpuščen. Glavni orožar OF je bil Janez Žerjal. Kot prva naša žrtev pa je bil tovariš Noč, ki je padel med prvimi talci v Begunjah. Neustrašen v boju z okupatorjem je bil Ciril Pernič, strojevodja, ki so ga takratne oblasti preganjale še za časa Orjuna in je bil kot politično sumljiv premeščen v Novi Sad. Leta 1941 se je vrnil na Jesenice in se aktivno vključil v našo organizacijo.

Se in še bi lahko našteval svoje sotovariše v jeseniški kurilnici, ki so se borili za svoje pravice pred vojno in sodelovali v OF med okupacijo.

Ko sva s Stanetom Križnarjem paberkovala po spominih, sva prišla tudi na leto 1942. Takrat je bilo pravzaprav za revolucionarje v jeseniški kurilnici najhujše. Zaradi še danes nepojasnjene izdaje so aretirali veliko železničarjev. Sledilo je streljanje 42 talcev na Belem polju. Takrat je bil iz dan tudi vodja odpora jeseniških železničarjev Ivan Krivic, ki se je v zadnjem trenutku umaknil s stroja na vlaku pri postajališču Kočna.

»Aretacije, ki so temu sledile, so za nekaj časa ohromile naše nadaljnje delo,« pripoveduje dalje Stane Križnar. »Mnogo sotovarišev je odšlo v partizane. Tudi pome so prišli Nemci, pa sem jim med tem, ko sem si šel obuvat čevlje, pobegnil iz sosednje sobe. Kurjač Vlado Zorko je, ko je zvedel, da je v nevarnosti, da ga zapro, odskočil kar iz vozečega vlaka pred postajo Jesenice. Oba sva skupaj odšla v partizane.

Delo Osvobodilne fronte pa se z odhodom sotovarišev ni končalo. Nadaljevali so ga tisti, ki so ostali,« je končal svojo pripoved upokojeni strojevodja, rezervni kapetan, Stane Križnar.

BRANKO BLENKUS

pohištvo in oprema za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

Tesno s temi vprašanji pa je povezana še racionalizacija skupščinskega dela, ki naj bi bila taka, da poslanec ne bi bil toliko obremenjen. Kako doseči takšno racionalizacijo, ne da bi to vplivalo na kvaliteto skupščinskega dela?

Na vsa ta in druga vprašanja še ni praktičnih odgovorov pri roki. Poiskali jih bomo v javni razpravi o naši kadrovske politiki, ki jo bo letos organizirala centralna komite ZKS. Sekretariat centralnega komiteja pripravlja že dalj časa gradivo za to razpravo, v njej pa naj bi opredelili tudi še druge aktualne vidike strokovnega in družbenega dela v našem samoupravnem življenju.

V. B.

BREST POHISTVO

TISKOVNA KONFERENCA O VARNOSTI V CESTNEM PROMETU

Preventiva končno v ospredju

Skupna škoda zaradi prometnih nesreč v naši republiki že presega 50 milijard starih dinarjev

Tako rekoč na pragu letošnje turistične sezone je sekretariat za informacije slovenskega izvršnega sveta minulo sredo pripravil tiskovno konferenco o problematiki varnosti v prometu. Član izvršnega sveta Jožko Štrukelj, predstavnik republiškega sekretariata za notranje zadeve, republiške komisije za varnost v prometu, Cestnega sklada SRS in še nekaterih strokovnih institucij so novinarjem jugoslovanskega tiska, radia in televizije posredovali

vrsto najnovejših in zelo zanimivih podatkov, s katerimi bi pravzaprav morali biti seznanjeni vsi udeleženci cestnega prometa, če naj bi končno enkrat le začelo upadati število nesreč na cestah v naši republiki.

Podatki povedo, da se je lani na cestah naše republike pripetilo 9353 prometnih nesreč ali 14,3% več, kot leta 1968. Med temi nesrečami je bilo 7670 takšnih, ki so se končale s smrtno ali telesnimi poškodbami.

Življenje je izgubilo 583 oseb ali 17,3% več, kot leta 1968. Huje ali lažje poškodovanih pa je bilo 10.322 oseb ali 12,1% več kot leto poprej. Podatki za prve tri mesece letošnjega leta kažejo, da število nesreč ponovno narašča. Čeprav pristojni organi še ne razpolagajo z dokončnimi podatki, je skupna škoda zaradi prometnih nesreč ocenjena na 50 milijard S dinarjev v lanskem letu. Če upoštevamo, da vsak primer telesne poškodbe zaradi prometne nesreče (zdravljenje, izgubljeni delovni čas, morebitna invalidnost, izdatki za prekalifikacijo itd.) v poprečju predstavlja strošek v višini 4 milijone starih dinarjev, to pomeni, da je čista materialna škoda zaradi prometnih nesreč v bistvu majhna. Zato pa ostali, pravkar navedeni izdatki, dosegajo znesek, ki bi si ga zelo težko privoščile tudi bolj razvite in večje skupnosti.

V takšnem položaju seveda ne ostaja drugega kot to, da se z vso resnostjo in na vseh področjih lotimo ukrepov, ki bi lahko vplivali na večjo varnost v prometu. V naši republiki se tega resnično organizirano in ob sodelovanju vseh zainteresiranih organov in organizacij tudi že lotimo. Glede na izredno gostoto prometa, stanje cest in tudi pomanjkanje sredstev sicer ne moremo napredovati tako, kot bi v danih razmerah želeli in tudi morali. Po zagotovilu člana izvršnega sveta Jožka Štruklja pa bo še pred začetkom turistične sezone storjeno vsaj tisto, kar bi že zdavnaj zmogli, če bi bilo med pristojnimi organi že poprej doseženo soglasje o pristojnostih in razdelitvi nalog s področja povečanja varnosti v cestnem prometu. K temu nas — končno — razen drugega prisiljuje tudi vse večji naval tujih motoriziranih turistov.

-mG

Iz poštnega predala DE

IZGUBLJENA MEDALJA

Lani in v začetku tega leta so v Jugoslaviji razdelili številna odlikovanja za dolgoletno delo v družbeno-političnih organizacijah. Komisije po občinah so za ta priznanja predlagale ljudi, ki naj bi jim dali družbeno priznanje za dolgoletno delo v različnih organizacijah. Verjetno so te komisije imele za različne kriterije, saj so v nekaterih občinah imeli večje število odlikovancev, v nekaterih pa manjše. Zelo veliko število odlikovanih je bilo med profesionalnimi aktivisti, ki so za svoje že tako dobro plačano delo dobili še posebno družbeno priznanje; to velja v glavnem za plačane funkcionarje v sindikatih.

Lahko trdim, da je bila komisija na Jesenicah pri predlogih za ta družbena priznanja več kot skromna, saj je ta visoka priznanja v letu 1969 prejelo samo pet dolgoletnih delavcev v družbeno-političnih organizacijah. Ta visoka priznanja je podelil na letni konferenci občinskega sindikalnega sveta predsednik skupščine Jesenice, dva aktivista sta prejela tudi spominski plaketi Zveze sindikatov Jugoslavije. Dan pred samo konferenco pa je predsednik občinskega sindikalnega sveta obvestil enega izmed predlaganih odlikovancev, da se je njegovo odlikovanje izgubilo, da pa se bo našlo in ga bo dobil pozneje.

Čudno je, da se je izgubilo priznanje prav tistemu, ki je 24 svojih let posvetil delu v družbeno-političnih organizacijah, med temi dvajset let poleg svojega rednega dela. Pri prebiranju imen odlikovanih v dnevnem časopisu, kakor tudi v Delavski enotnosti, je lahko ugotavljal, da so dobili priznanja tudi taki ljudje, ki so se vključili v to delo veliko pozneje od njega in so bili vseskozi plačani funkcionarji. Čudno je, da se ni izgubilo nobeno od teh odlikovanj...

Nekaj mi ni jasno; mar je politično delo res samo toliko vredno, kot je plačano, in ali je prav, da se družbeno priznanje podeljuje samo tistim, ki so za to delo plačani, čim višji osebni dohodek, tem višje družbeno priznanje?

TORKAR STANE
ŽELEZARNA JESENICE

Prispevek našega dopisnika Staneta Torkarja »Izgubljena medalja« objavljamo kljub temu, da se z njegovimi mnenji ne strinjamo v celoti. Medtem ko menimo, da je vprašanje kriterijev pri predlogih za družbena priznanja odprto in vredno razprave — še posebej, kar zadeva razmerje med številom profesionalnih sindikalnih delavcev in tako imenovanimi sindikalnimi aktivisti, ki za svoje družbeno politično delo niso nagrajeni — pa menimo, da pri konkretno omenjeni »izgubljene medalji« ni treba iskati globljih vzrokov za to, da je prišlo do tega neljubega dogodka. Tisti, ki so to medaljo verjetno iz malomarnosti nekje »izgubili«, vsekakor zaslužijo kritiko, ni pa prav, da se s tem v zvezi namiguje na to, da je tej malomarnosti botrovala naklepnost.

UREDNIŠTVO DE

Kako do skupnega imenovalca?

delavcev do predstavnikov skupščin komunalnih skupnosti zavarovancev delavcev in kmetov. Torej krog ljudi, ki je bil vsestransko kvalificiran, da bi spregovoril o tistih bistvenih stvareh, ki bodo z novimi predpisi zadevala zavarovance, občane.

Kljub temu, da so posamezniki, čeprav redki, skušali utrditi pravico v smer pravic in možnosti, ki naj bi jih imeli zavarovanci, občani z novimi predpisi, pa je razprava le uporno stekla po starih tirih. Preglasila so jo večini kar preveč nasprotujoča si mnenja o sicer pomembnih, vendar za tako široko zasnovano posvetovanje ne najpomembnejših vprašanjih največkrat strokovne narave, kot na primer, kdo naj organizira strokovni nadzor nad zdravstveno dejavnostjo, kakšen naj bo strokovni nadzor, kakšna naj bo infrastruktura, strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih kadrov itd.

Če naj strnemo vtis, ki smo ga dobili na tem posvetovanju, potem moramo povedati, da je škoda, da so se v razpravi oglašili le tisti, ki so svoje pripombe in mnenja na oba zakonska osnutka povedali že na mnogih drugih sestankih. Povedati moramo tudi to, da se naša pričakovanja, da bomo slišali predstavnike zavarovancev, občanov spregovoriti kaj več o tem, kaj pričakujejo od novih predpisov in ali so se našli v njihovih osnutkih, niso izpolnili. Vsekakor čla še ni zamujen in kar sedaj ni bilo storjenega, bo treba nadoknaditi.

ar

DOPISNIKI POROČAJO

NOVO MESTO

ZAOSTRITI ZDRAVNIŠKE PREGLEDE PRI PRVI ZAPOSLOTITVI

Minull teden sta občinski sindikalni svet in izvršni odbor občinske konference SZDL v Novem mestu pripravila razpravo o sistemu zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja. V razpravi so ugotovili, da sta osnutka zakonov o zdravstvenem zavarovanju in o zdravstvu dokaj dobro izdelana in vsekakor vsebujeta boljše rešitve posameznih vprašanj, kot jih zdaj lahko uveljavljamo po sedanjem zakonu. Na splošno so menili, da osnutka omogočata širši razvoj in obseg zdravstvenega varstva. Niso pa soglašali s predlogom o osnutku zakona, ki pravi, da ima delavec pravico do nadomestila osebnega dohodka za čas boleznine šele po treh mesecih zaposlitve in so predlagali, da bi dobili pravico do denarnega nadomestila že s prvim dnem zaposlitve. Hkrati pa so menili, naj bi zaosttrili zahteve pri zdravniškem pregledu pred vstopom na delo. Sedanja praksa namreč kaže, da zdravstvena služba do ljudi, ki se nameravajo zaposliti, nima dovolj pozornosti, zato so predlagali, naj bi te preglede opravljali izključno le zdravniki medicine dela.

E. S.

CELJE

PRIPRAVE ZA USTANAVLJANJE KULTURNIH SKUPNOSTI PREPOČASNE

Na zadnji seji predsedstva medobčinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti so razpravljali o omeni stanja v financiranju dela družbenih dejavnosti za letošnje leto. Govorili so o ustanavljanju kulturnih skupnosti. V nekaterih občinah že imajo iniciativne odbore, za tiste, ki pa jih še nimajo, so sprejeli priporočilo in ga poslali občinskim skupščinam, naj jih čimprej imenujejo. Člani medobčinskega odbora pa so poslušali tudi informacijo republiškega odbora za sestavo »Kataloga II«. Razpravljali so tudi o uresničevanju napotkov republiškega odbora o izpopolnitvi organizacije in delovnih metod sindikalnih organizacij in vodstev. Obravnavali so vprašanje za obisk osnovnih organizacij, s tega vidika za organiziranost sindikalne organizacije v Bolnišnici in v Zdravstvenem domu v Celju.

(mb)

ZASAVJE

RAZPRAVE O ZDRAVSTVU IN POKOJNINSKEM SISTEMU

Občinski sindikalni sveti v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju ob Savi so se pred kratkim dogovorili o organizaciji sklicevanja posvetovanj o zveznem predlogu za izpopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in tistih za izpopolnitev zdravstvenega zavarovanja. Razgovore bodo pripravili v Hrastniku in Zagorju ob Savi ob sodelovanju občinskih svetov zavarovancev, društev upokojenecv in komisij ter sekcij za socialno-zdravstvena vprašanja občinskih sindikalnih svetov oziroma izvršnih odborov občinskih konferenc SZDL.

Na posvetovanja se skrbno pripravljajo, ker želijo izboljšati nekatere dodatne predloge in stališča v zvezi s sistemom zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V ta namen so zasavska društva upokojenecv že pripravila nekatere predloge, ki jih bodo posredovala na teh razgovorih v razpravo. Posvetovanj se bodo udeležili tudi številni predstavniki vodstev osnovnih organizacij sindikata zasavskih delovnih skupnosti. Kasneje bodo imeli več teh sestankov tudi v področjih.

-m

KRŠKO

ŠE VEČ TAKIH SEMINARJEV

Za vodstva sindikalnih organizacij v krški občini sta pred nedavnimi pripravila dvodnevni seminar občinski sindikalni svet in Delavska univerza v Krškem. Seminarja se je udeležilo 34 predstavnikov sindikalnih organizacij, medtem ko se vabljeni iz nekaterih večjih sindikalnih organizacij niso odzvali. Na seminarju so obravnavali nekatere aktualna vprašanja o delovanju sindikatov in ekonomski politiki. Po predavanjih se je razvila živahna razprava, udeleženci pa so bili s seminarjem zelo zadovoljni. Podobne seminarje bo občinski sindikalni svet v Krškem pripravil tudi v prihodnje.

E. S.

LANI SMO VIDELI FILM PO PREDLOGI OSWALDA KOLLEJA »HELGA«

LETOS JE NA NAŠIH FILMSKIH SPOREDIH NADALJEVANJE — »HELGA IN MIHAEL«

OBA filma poučno prikazujeta skrivnosti spolnega in ljubezenskega življenja, NOBEDEN pa se tako zaupljivo in neposredno ne približa tej večno aktualni problematiki kot knjiga avtorja Oswalda Kolleja:

LJUBEZEN IN SPOLNOST

AVTOR ne pouči bralca samo o različnih načinih spolne tehnike, ampak še bolj o tem, da odkrije in osvetli vzroke in razloge vsakdanjih navzkrižij, ki jih prinaša skupno življenje v dvoje ali v družinski skupnosti. V knjigi pridejo do besede tudi bralci in bralke, ki s svojimi pismi iz vsakdanjega življenja dajejo knjigi pečat neposredne življenjske resničnosti. Pisma so hkrati pretresljiv dokument večno žive človekove sle po sreči in zadostitvi najbolj skritih želja. Cena v platno vezane knjige je 62 din. Dobite je v vseh knjigarnah. Naročila sprejema tudi

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Ljubljana, Mestni trg 26

SINDIKATI IN STANARINE

STANARINE JE TREBA »ODTAJATI«

Stanarina je v bistvu cena stanovanjske usluge. Pokrtil mora vsaj stroške gradnje stanovanj (amortizacijo), stroške tekočega in investicijskega vzdrževanja ter stroške upravljanja stanovanjske hiše. To so pravzaprav osnovne postavke tako imenovane »stroškovne« stanarine, kot jo predlaga študija »Model predlaganega sistema stanovanjskega gospodarstva SRS«. Tako izračunana realna stanarina bi znašala letno blizu 3,6 revalorizirane (sedanje) vrednosti stanovanj, če pa bi upoštevali še potrebo po obnovi dotrajanih stanovanj, ki jih skoraj 20 let po osvoboditvi nismo vzdrževali tako, kot je treba, bi morala biti stanarina za blizu 100—125% višja od sedanjega. Če vemo, da je sedanja stanarina osnovana na 3,3—4% vrednosti stanovanj v letu 1964, ko je bila izvršena zadnja uradna valorizacija stanovanj, in če upoštevamo nagel porast cen stanovanjske gradnje v zadnjih letih, je razlika razumljiva.

POTREBNA DRUŽBENA POMOC

Že ob stanovanjski reformi leta 1965 nismo mogli naenkrat preiti na plačevanje revaloriziranih stanarin, ki smo jih takrat napačno imenovali »ekonomske«. Pojasnimo naj, da zajema ekonomska stanarina krajšo amortizacijsko dobo, kot je fizična obstojnost stanovanjskih zgradb, vsebuje pa tudi obresti na vložen kapital. Zato je tudi blizu 2—2,5-krat višja od stroškovne stanarine. Vsako leto smo doslej plačevali za 25% višje stanarine in bi letos morali plačati »polno« stanarino. Kot pa je znano, je zvezni predpis letos stanarine zamrznil na lanski ravni in s tem je ostal v veljavi tudi dosedanji način subvencioniranja stanarin.

Nedavna razprava o subvencioniranju stanarin v delovni skupini komisije za življenjske in delovne pogoje republiškega sindikalnega sveta je predvsem

opozorila na slabe strani dosejanega načina subvencioniranja. Sredstva so se zbirala iz obveznega 4% prispevka iz osebnih dohodkov, ne glede na to, ali kdo že ima stanovanje in ali stanuje v najemnem ali lastnem stanovanju. Sredstva so prispevali vsi zaposleni, subvencijo pa so prejeli v enakem odstotku vsi, ki stanujejo v najemnih stanovanjih. Večjo subvencijo je torej dobil tisti, ki stanuje v večjem in višje točkovnem stanovanju in ki ima praviloma tudi višje dohodke. Prelivanje sredstev stanovanjskega prispevka v subvencije tistih, ki bi lahko plačevali višje stanarine, zmanjšujejo že itak skromna sredstva za gradnjo novih najemnih stanovanj.

Člani delovne skupine so se zedinili, da je treba pri hitrejšem uvajanju ekonomskih odnosov na stanovanjskem področju predvsem preiti na stroškovno stanarino. Stanarine je treba čimprej »odmrzniti« in se dogovoriti o načinu nadaljnjega družbenega usmerjanja njene višine. Ker sedanji nivo osebnih dohodkov in porast cen življenjskih stroškov ne dopuščata naglega zvišanja stanarin, še posebej ne tistim, ki nimajo visokih dohodkov in imajo številnejšo družino, morajo sindikati odločno zahtevati, da se vzporedno z »odmrznitvijo« uvede ustrezen način družbene pomoči.

STROŠKOVNA STANARINA 1975. LETA

Misel o različnem subvencioniranju ni nova. Nakazuje jo že resolucija zvezne skupščine o nadaljnjem razvoju sistema stanovanjskega gospodarstva iz leta 1965. Tudi VI. kongres sindikatov se je leta 1968 v resoluciji o stanovanjskih vprašanjih zavzel za opuščanje linearne subvencioniranja in zahteval, da se prouče možnost za uvedbo različnih subvencij.

Videti je, da se kljub načelnemu soglasju o nujnosti uved-

be različnega subvencioniranja stvar zatakne pri načinu in kriterijih izvedbe. Zato je delovna skupina natančneje proučila predloge slovenskega »modela«, tako glede postopnosti uvedbe stroškovne stanarine, ki ne bi mogla začeti veljati pred letom 1975 ali še kasneje. Načelno so se člani skupine strinjali s predlaganimi kriteriji, po katerih naj bi prejemale družbeno pomoč predvsem tista gospodinjstva, ki ne dosežejo v »modelu« izračunanih minimalnih osebnih dohodkov. Višina subvencije bi bila odvisna od dohodka na družinskega člana, kvalitete in zasedenosti stanovanja. Vendar bi bilo treba izračune preveriti, saj so bili narejeni na osnovi ankete o osebni potrošnji slovenskih gospodinjstev v letu 1965 in preračunanih na leto 1970 po predvideni stopnji naraščanja življenjskih stroškov za 6%. Vemo, da danes to ne držijo, še zlasti ne glede cen stanovanj, o čemer smo že govorili v zadnji številki Delavske enotnosti.

BOŽENA ČARIČ

LILET

TOVARNA OBUVE
MARIBOR

izdeluje žensko modno obutev in se priporoča s svojimi prodajalnami

v Mariboru, Zalcu, Rijeki, Beogradu, Kikindi, Sisku

BREZ »TRETJEGA« NE GRE

Kaj predlagajo v republiški gospodarski zbornici, da bi rešili sedanjo in še veliko bolj jutrišnjo krizo v oskrbi z govejim mesom

Pred dnevi se je vprašanje cen mesa in oskrbe z mesom preselilo v uradne prostore. Neposredni povod za to je predvsem osnutek sporazuma o oblikovanju cen goveje živine in govejeja mesa na območju SR Slovenije, ki so ga na pobudo gospodarske zbornice sestavili predstavniki kmetijskih organizacij, klavnic, trgovinskih in gostinskih podjetij, ki so tudi podpisniki sporazuma. O osnutku sporazuma so razpravljali tudi minuli teden na izredni seji sveta za kmetijstvo, živilsko industrijo in zadrudništvo pri gospodarski zbornici. Mimo članov sveta so se seje udeležili predstavniki izvršnega sveta, republiškega sekretariata za notranje zadeve, republiškega odbora sindikata kmetijskih delavcev, zavoda SRS za cene, republiškega sekretariata za gospodarstvo, občinskih skupščin in direktorji nekaterih kmetijskih, živilskih, gostinskih in trgovinskih organizacij.

S sestavo podpisnikov se očitno ne strinjajo predvsem občinske skupščine, ki jih je svet za kmetijstvo, živilsko industrijo in zadrudništvo v prvem krogu razpravljal kdove kakaj spregledal, čeprav bi po vseh pravilih igre morali biti zastopani v imenu potrošnikov kot enakopravni partnerji v družbenem dogovarjanju. Občinske skupščine pa imajo še nekatere druge pripombe k vsebini osnutka sporazuma.

RESEN POLOŽAJ TERJA UKREPE

Ne le občutek, da so nastale resne težave v oskrbi z mesom,

žagan les

iglavcev
in listavcev,
lesna volna

furnir

plemeniti in slepi
furnirji
domači
in eksotičnih
drevesnih vrst

lamelni parket

hrast
jesen
in kotne letve

zaboji

iz kolekcije JUS in
po naročilu,
transportne palete

embalažni sodčki

iz vezanih plošč
standardni
in s patentnimi
zapirali

kosovno pohištvo

omnino za dve
osnovni se priloži
razpisni dokument
funkcionalno
opisno
razpisno
razpisno
razpisno
razpisno

filament ovojni papir

ampak predvsem statistika dokazuje resne razmere pri vzreji goveje živine. Po podatkih zavoda za statistiko SR Slovenije smo v letu 1968 poklali več kot 138.000 telet, lani pa blizu 105 tisoč. Pretiran zakol telet v obeh letih že občutimo, še bolj pa ga bomo v naslednjih letih pri oskrbi trga s klavnim govedom. Na seji sveta za kmetijstvo, živilsko industrijo in zadrudništvo smo slišali tudi za podatek: trenutno je v Jugoslaviji 700 timo sovegi govedi manj kot pred tremi leti, kar pomeni enoletno porabo mesa v Jugoslaviji ali približno 30% primanjkljaj.

Kmetijci se odražajo od vzreje goveje živine zaradi previsokih proizvodnih stroškov. S te seje je tudi podatek, da so imele kmetijske organizacije v Sloveniji v minulem obdobju pri vzreji živine 9 milijard starih dinarjev izgube.

Tj in seveda še nekateri drugi razlogi, ki jih navajajo avtorji osnutka sporazuma, predvsem pa večkrat ponovljena ugotovitev, da teh problemov ni mogoče reševati le na hrstu kmetijstva, so bili spodbuda za nekatere ukrepe, ki bi jih naj uveljavljali s sporazumom.

Osnovna značilnost teh ukrepov je: zviševanje nabavne cene goveje živine in zvišanje maloprodajnih cen mesa. Sporazumeti se želijo za maloprodajno ceno telečjega mesa po 22,00 din za kilogram, meso mlade pitane govedi po 17,50 din, govedine I. vrste po 16,00 din in govedine II. vrste po 14,00 din. V primerjavi z uradno priznanimi cenami bi to pomenilo zvišanje cen telečjega mesa za 45%, mesu mlade pitane govedi za 25 odstotkov, govedine I. vrste za 20% in govedine II. vrste za 17%.

Pobudniki sporazuma pravijo, da bi s tem in še nekaterimi drugimi ukrepi rešili bistvene probleme v živinorejski proizvodnji in pri oskrbi z mesom. Poudarjajo, da bi morali biti dosledni pri izvajanju vseh ukrepov in preganjati vsakršno prekrpčevanje z mesom. Dejali so tudi, da bi veljalo sporazum razširiti na vso Jugoslavijo, zlasti pa smo pri nas zainteresirani, da se vključita v sporazum Hrvaška in Vojvodina, področji, ki v največji meri zalagata slovenski trg s klavno živino.

Na izredni seji sveta za kmetijstvo, živilsko industrijo in za-

društvo pri gospodarski zbornici so se v razpravo vključili vsi predstavniki vabljenih institucij. Bili so zadovoljni s takim načinom reševanja proble-

Povedali so nam

... da so skupni dohodki republiških rezerv gospodarskih organizacij lani znašali dobrih 141 milijonov din in da smo tako presegle načrt dohodkov za 7,5%. Neposredni izdatki so bili za 6,9% večji od planiranih, tako da je bilo dejansko na voljo za namene, za katere so ustanovljene skupne rezerve, 136 milijonov din. V letošnjem letu bodo republiške skupne rezerve gospodarskih organizacij razpolagale z več kot 148 milijoni din;

... da je zvezna direkcija za rezerve prehrabnih proizvodov že v začetku leta pripravila načrt za ukrope cen posameznih prehrabnih proizvodov na trgu. Tako lahko pričakujemo uvoz fižola, masti, čebule, riža, surovega masla, soli in drugih proizvodov; ... da bo mariborska banka s 1. julijem letos uvedla nov način kreditiranja individualne kmetijske proizvodnje. Banka bo odtlej dalje odobraval kredit na 5 let s 3% obrestmi, namesto dosedanjih 7%. Pri takem sistemu kreditiranja računa banka na depozite občinskih skladov za napredke kmetijskega gospodarstva, na sredstva iz republiškega proračuna, namenjena za regrese v kmetijstvu, in na občinska sredstva, iz katerih bi kmetje dobivali posebne kredite. V Sloveniji je trenutno več kot 194.000 individualnih kmetijskih posestev;

mov oskrbe z mesom in z dolgoročnim urejanjem ekonomskih vprašanj pri vzreji klavne živine. Poudarili so tudi, da je potrebno čimprej odstraniti nekatere prepreke, ki trenutno še zavirajo sklenitev sporazuma, in take prepreke so!

PRVE PRIPOMBE OBČINSKIH SKUPŠČIN

»Sklepanje sporazuma v takem okviru in na račun tretjega ni sprejemljivo!« Tako so na seji sveta izjavili predstavniki nekaterih občinskih skupščin.

Po veljavnih predpisih dajejo občinske skupščine soglasje k cenikom svežega mesa pri prodaji na drobno. Pri izdaji soglasij h kalkulativno oblikovanim maloprodajnim cenam mesa so dolžne upoštevati razpore med nabavnimi cenami živine in maloprodajnimi cenami mesa, ki jih uporabljajo odkupovalne, predelovalne in prodajne organizacije na območjih, kjer so ti razponi najugodnejši za živinorejce in potrošnike.

Druga pripomba predstavnikov občinskih skupščin je veljala načinu formiranja stabilizacijskega sklada za pospeševanje govedoreje, ki je sestavljen del osnutka sporazuma. Iz sredstev tega sklada bi naj po predlogu subvencionirali nabavne vrednosti 200 kilogramskih telet za pitanje. S tem bi stimulirali rejce telet do 200 kilogramov in tako pospešili oživljanje proizvodnje in obseg rentabilnega pitanja. Poleg sredstev, zbranih iz prodaje mesa, bi naj sklad obogatili še s sredstvi republiškega intervencijskega sklada. Nekateri predstavniki občinskih skupščin pa so poudarili, da lahko upoštevajo pri oblikovanju maloprodajne cene le nabavne cene živine in stroške proizvodnje ter distribucije mesa, zato je vsak drugi strošek v maloprodajnih cenah dodatno breme za potrošnika. Za ta prispevek se sicer lahko sporazumejo zainteresirane gospodarske organizacije le tako, da s njim obremenijo svojo akumulacijo.

Narobe je, da občinske skupščine niso sodelovale že pri sestavljanju prvih osnov sporazuma. Zategadelj osnutek sporazuma diši po monopolističnem sporazumevanju. Na to so opozorili mnogi v razpravi. To so končno morali spoznati tudi avtorji osnutka. V nadaljevanju seje sveta so se tudi sporazumevali, da brez »tretjega« ne pojde. Torej, občinske skupščine bodo sodelovale pri oblikovanju končnega besedila sporazuma in tako zastopale tudi interese potrošnika pri oblikovanju maloprodajnih cen.

I. VRHOVČAK

NAŠA SERIJA ČLANKOV NA TEMO: »PAKET UKREPOV PROTI NELIKVIDNOSTI — KAJ JE TO?»

KAJ BODO REKLI POSLANSKI?

Zvezni izvršni svet predlaga, naj bi po hitrem postopku spremenili dva izmed zakonov iz »paketa ukrepov proti nelikvidnosti«, katerih uveljavljanje povzroča v praksi največ težav ● Gospodarska zbornica SR Slovenije je že izrekla svoj veto na predlagano odstopanje od sprejetih načel v zvezi z odpravljanjem nelikvidnosti ● Kaj bodo zdaj rekli poslanci zvezne skupščine

Ko smo začeli z našo serijo o pomenu in možnem vplivanju »paketa ukrepov proti nelikvidnosti«, smo poudarili, da bi največ težav povzročilo dosledno izvajanje spremenjenega in dopolnjenega zakona o službi družbenega knjigovodstva (posledica: 80% ali še manjši OD v podjetjih z blokiranim žiro računom) in spremenjenega zakona o deviznem poslovanju (posledica: prepoved uvoza surovin). Ni še minilo pet mesecev, odkar je bil sprejet »paket ukrepov proti nelikvidnosti«, pa zvezni izvršni svet že predlaga, naj bi omejena predpisa spremenili ali točneje: omilili!

Kaj to pomeni v praksi, bomo poskusili odgovoriti v našem današnjem sestavku.

Kdorkoli je le bežno spremljal gospodarske tokove v zadnjih mesecih, je brez večjih težav lahko ugotovil, da je bila skrb gospodarstvenikov in tudi bank ter družbeno političnih organizacij usmerjena predvsem v to, da bi dosegli deblakacijo žiro računov. V prejšnji številki našega lista smo v zvezi s tem omenili, da se je v zadnjem obdobju dejansko močno zmanjšalo število podjetij z blokiranim žiro računom, čeprav so prizadevi kolektivni zato plačali tudi precej zasojeno ceno v obliki najetja izredno dragih kratkoročnih kreditov.

MED ŠILO IN KARIBDO

Kreditni potenciali bank seveda niso neizčrpni. Že tako nizka stopnja likvidnosti, ki je značilna za bančno poslovanje v začetku leta, se je zaradi pritiska na nove, »premostitvene« kredite samo še poslabšala. Položaj je tako kritičen, da so bile nekatere slovenske banke praktično nelikvidne že v februarju

in da se doslej razmere bistveno niso izboljšale.

Ob vsem tem so od vsepovsod prihajale zahteve da »paket ukrepov proti nelikvidnosti« ne bi smel preveč prizadeti podjetij, ki sicer imajo blokirane žiro račune, vendar knjigovodsko gledano poslujejo z aktivno. Ta čut za »pravičnost«, povezan z bojaznijo pred globljimi zapleti (če 100% osebnih dohodkov ne bi mogli izplačevati niti dobri kolektivni) in nemočjo ter nepripravljenostjo, da bi hkrati zagrizli v razreševanje perspektive kritičnih ali karkorkoli problematičnih podjetij, je verjetno spodbudil zvezni izvršni svet k temu, da je naročil spremembo zakona o službi družbenega knjigovodstva in zakona o deviznem poslovanju. Osnutka noveliranih zakonov je izdelal zvezni sekretariat za finance, zvezni izvršni svet pa ju je potrdil in hkrati predložil zvezni skupščini s predlogom, da bi ju sprejela po hitrem postopku.

V čem je bistvo predlaganih sprememb? V zvezi s predlagano novelo zakona o službi druž-

benega knjigovodstva gre za to, da bi polne osebne dohodke smele izplačevati vse tiste delovne organizacije, ki imajo večje terjatve, kot pa so njihove obveznosti, ne oziraje se na to, ali je njihov žiro račun blokirani ali pa ni. Predlagana sprememba ne bi veljala za podjetja, ki so poslovanje v minulem letu zaključila z izgubo.

Po predloženih noveli zakona o deviznem poslovanju pa bi ne glede na blokado žiro računa smele še naprej uvažati potrebne surovine vse tiste delovne organizacije, katerih terjatve presegajo obveznosti. Ker bi pogoje za tak uvoz določil zvezni izvršni svet, to praktično pomeni, da bi bil po vsej verjetnosti ukinjen najstrožji kriterij, to je prepoved uvoza vsem tistim, ki imajo do upnikov v državi tolikšne že zapadle obveznosti, da le-te presegajo 30% njihovih več kot 60 dni starih dolgov.

KAJ SE DOGAJA?

V zvezi z vsem tem je seveda zlasti zanimivo vprašanje, kaj bi

Težave, v katere je zašlo naše kmetijstvo, so nas končno le prisilile, da iščemo zdravila zanje tudi z zaskrbljenim pogledom čez domače plotove, in torej ne le s sestavljanjem receptov za domača zdravila. Tako so tudi na seji CK ZKS minulo sredo opozorili, da uravnavajo razvoj kmetijstva splošne zakonitosti razvoja človeške družbe, ki jih moramo nedvomno upoštevati tudi pri poglobljanju samoupravnih odnosov na naši vasi.

Kakor je znano, spodbujajo različne ekonomske skupacije v Evropi intenzifikacije kmetijstva z administrativnimi ukrepi, s podporo industrijskega in finančnega kapitala. Svojo kmetijsko proizvodnjo ščitijo razen tega tudi s carinskimi in drugimi zaporami pred uvozom iz tretjih držav in iz te zaščite pridobivajo znatna sredstva za subvencioniranje lastne kmetijske proizvodnje.

Preusmerjanje kmetijstva v razvitejšem delu sveta vodi predvsem k uničenju tradicionalnega kmečkega posestva in k nastajanju specializiranih kapitalističnih obratov ali pa h krepitvi »mešanih kmetij«, ki žive le deloma od kmetijstva, več pa od drugega dela. Stara posestna struktura in naravna kmečka proizvodnja razpadata, družinska kmetija izgubljajo svoj pomen. Čeprav je vsa zahodnoevropska kmetijska reforma zavita v plašč reševanja družinskih kmetij, gre v resnici za likvidacijo tradicionalnega farmerskega razvoja kmetijstva in za poln pre-

Kako razvijati kmetijstvo?

hod h kapitalistično podjetniškemu sistemu proizvodnje kmetijskih dobrin. To pa je hkrati konec iluzij o možnosti razvoja modernega kmetijstva po poti družinske kmetije, ki jo pri nas nekateri še vedno goje. Obenem je to še eno potrđilo našega koncepta razvoja, ker se ne odločamo za administrativno uničevanje kmečkega posestva, ampak odpiramo kmetu perspektivo kooperacije s socialističnim gospodarstvom, preko zadrudništva ali neposredno z industrijsko-živilskimi kombinati kakor tudi z mešanim delom. Zato je naša pot za kmeta neprimerno manj boleča kot za kmeta v Zahodni Evropi.

Iz vsega povedanega sledi, da je kmetijska politika povsod v svetu v težavah. Tako bi rade vse dežele EGS uveljavile za rešitev kmetijskih težav take ukrepe, ob katerih bi bili proizvajalci zadovoljni, državni proračun perspektivno rešen pretiranih izdatkov, cene na notranjem trgu pa ne previsoke. Previsoke cene hrani bi dvignile stroške v glavnih panogah proizvodnje in s tem prispevale k zmanjšanju konkurenčne sposobnosti industrije in k zmanjšanju njene akumulacije. Zato je industrijski kapitalizem vedno tiščal cene kmetijskih proizvodov navzdol. Zdaj pa, ko kmetijstvo postaja industrija, je kapitalistično gospodarstvo vse manj zainteresirano za ohranitev tradicionalne kmečke domačije.

Preobrazba kmetijstva v svetu in pri nas je neposredno odvisna od sposobnosti in bogstva sodobne industrijske družbe, da odpira nova delovna mesta izven kmetijstva. To povzroča proces deagrarizacije, ki pa ga kajpak spremlja socialni problemi. Osnovni namen protekcionističnih ukrepov, ki jih uveljavljajo v teh državah, je spodbujanje preobrazbe kmetijstva, njegovo hitrejše preusmerjanje in prilagajevanje potrebam trga ter premagovanje nastajajočih socialnih problemov.

Če bodo zahodnoevropske države, obdane z zavese agrarnega protekcionizma, uspele v tem desetletju uresničiti zastavljene naloge s pomočjo velikih državnih skladov, industrijsko-trgovinskega kapitala in drugih državno-administrativnih ukrepov, bomo imeli v Evropi izredno razvito in tržno prožno kmetijstvo. Šele takrat lahko pričakujemo odpravo protekcionističnih zaščitnih ukrepov in tekmovalne na osnovi poslovne uspešnosti.

Razvoj kmetijstva v svetu nam torej narekuje, da se tudi v našem kmetijstvu, ki je pomemben izvoznik, hitreje organiziramo, da prilagodimo strukturo izvoza potrebam tujega trga in da hkrati zagotovimo potrebno razširjeno reprodukcijo panoge. Se pomembnejši dejavnik za doseganje večjih uspehov v izvozu pa lahko postane zlasti učinkovitejša organizacija zunanje trgovine, ki je dolžna uspešno premagovati protekcionistične prepreke držav uvoznic za naše kmetijske pridelke.

V. B.

se zgodilo če bi poslanci zvezne skupščine potrdili predloženi noveli navedenih zakonov.

Takoj kaže poudariti, da bodo »grožnje« izplačevanja 80% ali še manjših osebnih dohodkov občutili le tisti kolektivni, ki poslujejo z izgubo. V Sloveniji je, po podatkih SDK, 36 takih delovnih organizacij, ki so minulo poslovno leto zaključile z negativno bilanco. Gre pa tudi za to, da bi v smislu predlaganih sprememb zvezni izvršni svet dobil diskrecijsko pravico, da po svoje »arbitrira« v zvezi z uvozom surovin. In prav zavoljo tega se ni mogoče izogniti vtisu, da to pomeni povratek na administrativni način določevanja pogojev gospodaranja, kar smo — načelno ovrgli z reformo.

In slednjič: če je zakonodajalec sam dal pobudo za spremembo komaj sprejetih predpisov, to pomeni, da daje prav tistim, ki so se zavzemali za postopen, toda dosleden boj proti nelikvidnosti, ki naj bi se začel na ožji in zaključil na najširši fronti. Toda kaj, ko so se v času, ko je dozorevalo takšno spoznanje, nakopile nekatere zelo neugodne posledice. Najtežja med njimi je pač ta, da v času po sprejemu »paketa« ukrepov proti nelikvidnosti nismo storili praktično nič, s čimer bi vsaj začeli razreševati položaj tako ali drugače problematičnih ali kritičnih podjetij. Še več: začele so se kopičiti težave tudi v »dobrih« podjetjih.

KAKO SE BOSTE ODLOČILI — TOVARIŠI POSLANSKI?

Nameste da bi bil čas delat v našo korist, je torej očitno deloval v našo škodo. Vnovič začnemo tam, kjer bi morali že pred meseci. Prav zaradi tega je več kot zanimivo, kako bodo v razpravi v zvezni skupščini glasovali naši poslanci in kako bodo, upoštevaje močne posledice, ocenili »veto«, ki ga je na predloženi noveli navedenih zakonov izrekla Gospodarska zbornica SR Slovenije.

Da bi razumeli, zakaj gre, ponavljamo stališče Gospodarske zbornice SRS:

»Naši predlogi za postopno uvajanje predpisov zoper nelikvidnost so se nanašali samo na proizvodne organizacije in bi veljali za določen čas. Novi predlogi ZIS naj bi veljali za vse organizacije in brez omejitev v časovnem smislu. Vse to pa pomeni da je sankcija, ki bi v določenem času lahko dala pozitivne rezultate, s predlaganimi novelami dejansko prenehala. Zato odklanjamo predlog noveliranih zakonov o službi družbenega knjigovodstva in o deviznem poslovanju. Tako trdimo v prepričanju, da so naši predlogi ustreznejši in da ne rušijo sprejetih principov; zlasti očitno k temu pa težita najnovejša predloga zveznega izvršnega sveta«.

Kako se boste od vsem tem odločili, tovariši poslanci? Za odgovor bomo zvedeli prav kmalu! MILAN GOVEKAR

Knjiga

druga
svetovna
vojna
v slikah

Grožljiv dokument največje vojne v zgodovini človeštva

720 dokumentarnih fotografij

92 edinstvenih barvnih fotografij

640 strani

Veliki format — 28 × 21,5 cm

Prednaročniška cena 200 din — obročno odplačevanje

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

VEČ KOT PRESENETLJIVI PROIZVODNI REZULTATI SAMO ŠE STOPNJUJEJO FINANČNE TEŽAVE TOVARNE KOVINSKIH IZDELKOV ROG LJUBLJANA

BOLJ DELAJO, VEČJI REVEŽI SO...

Tovarna Rog je v 15 letih in v istih prostorih kar za 30-krat povečala obseg proizvodnje. Za najcenejša kolesa še vedno velja cena iz leta 1954. Če jim ne bodo dovolili zvišanja cen, če ne bodo dobili obljubljenega kredita za obratna sredstva, bi morali že letos odpustiti vsaj 300 delavcev, obseg proizvodnje pa zmanjšati za 30 do 40 %

Zamrznjene cene so glavni vzrok težav, ki jih že dlje preživlja kolektiv tovarne kovinskih izdelkov ROG Ljubljana. Sedanje cene so bile določene leta 1967 in pri najcenejših kolesih, na primer, dosegajo raven cen iz leta 1954. Čeprav so odtlej kar za tridesetkrat povečali obseg proizvodnje, čeprav jim je v zadnjih 15 mesecih proizvodnja naraščala po stopnji 40 %, navzlic visoki produktivnosti ne morejo slediti naraščajočim proizvodnim stroškom, predvsem izdatkom za surovine. Namesto, da bi se na račun folijskega povečanja proizvodnje akumulativnost tovarne povečala, zaradi zamrznjenih cen vse bolj upada.

Tovarno ROG vse bolj pesti pomanjkanje obratnih sredstev, kar v zadnjem času spremlja še visoka stopnja nelikvidnosti. Da bi lahko izplačevali osebne dohodke, si morajo pomagati s kratkoročnimi krediti pod izredno neugodnimi pogoji: 14 % obresti in vračilo posojila v štirinajstih dneh. Vse to se dogaja kolektivu, ki je osvojil tržišče, ki trenutno pokriva 60 % jugoslovanskih potreb po kolesih in ki z izvozom na zahodni trg — zločljiva kolesa »pony« in okviri za kolesa — iztrži že poldrugi milijon dolarjev letno.

VIŠJE CENE ALI PA...

Kako si je sploh mogoče pomagati iz takšnega položaja; v kakšnih smereh vidi izhod prizadeti kolektiv tovarne ROG? Za odgovor smo zaprosili njihovega direktorja Zvoneta Tanka. Povedal je tole:

»Boli delamo, večji reveži smo! Saj drža, da na račun povečanja proizvodnje v dobrih meri lahko nadomestimo naraščajoče materialne stroške. Toda — nekeje je meja, ko moraš podražiti izdelke, če hočeš še živeti, če želiš obdržati tržišče, ki si ga osvojil. Za primer bi povedal, da so italijanski proizvajalci koles v zadnjem letu dni večkrat podražili kolesa. S tem hočem povedati, da se podraževanje ne morejo izogniti niti proizvajalci v državah, kjer so v delitvi dela in specializaciji proizvodnje visoko pred nami. Najcenejša kolesa iz svojega programa je tovarna Legnano na primer nudila trgovcem v maju lani po 20.500 lir. Tovarniška cena koles pa je v septembru poskočila na 26.400 lir, enaka kolesa pa ta tovarna od januarja letos prodaja že po 29.900 lir. Drugi proizvajalec, tovarna Rizzato, je svoja najcenejša kolesa maja lani nudila trgovcem po 17.700 lir, januarja letos pa jih je podražila na 19.100 lir. Naša najcenejša kolesa pa moramo še naprej prodajati po 300 din, čeprav so se surovine v zadnjih dveh letih podražile skoraj za 25 %. Vprašujem se, koliko je še pri nas artiklov, ki jih lahko kupiš ceneje, kot znaša italijanska do-

mača cena?! Zakaj moramo biti za izjemno visoko produktivnost kaznovani z zaslužki, ki so globoko pod povprečjem naše stroke?

Marsikaj drugega bi še lahko povedal o nenormalnih ekonomskih razmerah, ob katerih posluje, vendar naj bo dovolj. Povedal pa bi, kako v praksi iščemo in kje tudi vidimo izhod iz težav. Zavzemali smo se in se še zavzemamo, da bi pristojni organi sprostili cene koles. To je bilo že večkrat obljubljeno, nikoli pa izpolnjeno. In ker od obljub ne moremo živeti, smo avgusta lani vložili zahtevo za 15 % zvišanje prodajnih cen, ker so se od reforme do takrat v enakem razmerju povečali tudi materialni stroški. Odgovora na naš zahtevek še ni. Četudi bi mu bilo ustrezno, si z višjimi prodajnimi cenami ne bi kaj pridali pomagali, ker so se surovine in drugi materiali od lanskega avgusta do danes spet podražili za nadaljnjih deset odstotkov...«

...OBDOBJE NA ŽIVOTARJENJE

»Če je tako, niti ne prese- neča, da vas zapuščajo strokovnjaki in da odhajajo delavci, ki so bili podjetju zvesti dolga leta. V nedogled tega najbrž ne morete več dopuščati. Kaj bi še lahko storili, da bi se obrnilo na bolje?«

»Hvaležen bi bil, če bi mi kdorkoli odgovoril na to vprašanje! No, brez šale: znašili smo se v nekakšni slepi ulici. Ker imamo osvojeno tržišče, bi bilo ekonomsko smotno, če bi še naprej povečevali obseg proizvodnje, praktično pa tega ne moremo storiti, ker nam primanjkuje obratnih sredstev, kreditov zanje pa ne dobimo. Zato bi nas povečanje proizvodnje pahnilo v še hujsko nelikvidnost, ki bi ji — po šestih mesecih, kakor velevalo predpisi — lahko sledila celo prisilna uprava. Kot dolgoletni direktor podjetja takega razvoja dogodkov ne smem dopustiti.

Ob vsem tem bi kdo rekel, naj pač zmanjšamo obseg proizvodnje na raven, ki bi jo še

lahko pokrivali z razpoložljivimi obratnimi sredstvi in bi zato lahko postali tudi likvidni. To je sicer tudi res, ampak pod določenimi, v našem primeru nesprejemljivimi pogoji.

Izračuni namreč povedo, da bi morali že lani zmanjšati proizvodnjo vsaj za 30 % glede na leto 1968, če bi hoteli biti vsaj nekaj časa likvidni. Zaradi tega pa bi morali odpustiti vsaj 300 delavcev. Zaradi zmanjšanja proizvodnje bi se tudi poslabšala še akumulativnost, s katero zdaj — ob zamrznjenih prodajnih cenah in na račun osebnih dohodkov — nekako še kljubujemo naraščajočim materialnim stroškom. Ker cene surovin še naprej naraščajo, to pomeni, da bi prišli celo v izgubo. Kolikšna bi bila, ne morem reči, a zanesljivo bi prišli pod vodo vsaj za pol milijarde starih dinarjev.

Po vsem tem najbrž razumete, v čem je naša dilema in v kakšne težave so nas pahnila zamrznjene cene naših izdelkov. Zato se zdaj ob zahtevah po zvišanju cen pri različnih bankah in pri republiškem skladu skupnih rezerv potegujemo tudi za milijardo starih dinarjev kredita za obratna sredstva. Če bi ga dobili, bi se verjetno lahko izklopali iz nelikvidnosti in vzdržali vsaj sedanjí tempo proizvodnje. V nasprotnem primeru pa se ne bi mogli izogniti zmanjšanju proizvodnje in odpuščenju delavcev. Ob tem vnovič poudarjam, da kot dolgoletni direktor tega podjetja in kot odgovorni predstavnik kolektiva, ki je sredi največje proizvodne ekspanzije, ne morem in ne smem dopustiti, da bi po šestih mesecih zaradi nelikvidnosti prišli pod prisilno upravo, čeprav bi bili tega sami še najmanj krivi!«

M. GOVEKAR

Ali veste...

... da so bile gospodarske organizacije lani največji investitor v Sloveniji. Po podatkih SDK so vložile v nove objekte oziroma v rekonstrukcijo in modernizacijo 77 % celotne slovenske investicijske porabe, ki je dosegla skoraj 4 milijarde dinarjev; industrija in rudarstvo sta porabila 37 % investicij, trgovina in gostinstvo 17 %, promet 11 %, kmetijstvo 6 %, gradbeništvo 3 %, obrt 2 % in gospodarstvo 1 %. Na negospodarskem sektorju prevladu-

RAZGOVOR S SLAVKOM LAMBERGARJEM, PREDSEDNIKOM ODBORA ZA KOMUNALNO GOSPODARSTVO PRI RO SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

»Potrebnjemo politično pomoč sindikatov«

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je že pred dobrim mesecem sprejel jasna stališča do povišanja cen osnovnih živilskih proizvodov pa tudi komunalnih storitev. Prav glede povišanja cen nekaterih komunalnih storitev pa so se v javnosti izoblikovala različna stališča. Različni pogledi pa so se deloma odrazili tudi znotraj sindikatov. Zato smo za razgovor zaprosili Slavka Lambergarja, predsednika odbora za komunalno gospodarstvo pri Republiškem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije in direktorja ljubljanske plinarne.

»Tovariš Lambergar, znana so vam stališča Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije glede povišanja cen osnovnih živilskih potrebščin, stanovanj, komunalnih storitev itd. Kako vi ocenjujete ta prizadevanja?«

Zdi se mi potrebno, da se sindikati usmerijo tja, kjer so glavna žarišča nestabilnosti v našem gospodarskem sistemu, na področja, kjer povišanja cen bistveno vplivajo na raven realnega osebnega dohodka delavcev. Ob tem ni mogoče odklanjati vseh podražitev hkrati. Nekaterim panogam našega gospodarstva namreč doslej nismo omogočili, da bi si zagotovile ustrezne pogoje za svoj razvoj. Nепrestano smo jih in jih še v imenu »zaščite« standarda tiščimo navzdol, ne da bi vedeli, kolikšno škodo delamo sami sebi. Komunalno gospodarstvo je prav gotovo ena teh panog. Menim pa, da se bo treba slednjič le privaditi tudi na nekoliko spremenjeno porabo sredstev posamezne družine. Za različne storitve bodo v prihodnje izdatki nedvomno večji, kot so danes. Temu se najbrž ne bomo mogli izogniti. Zavoljo tega se ne morem strinjati s tistimi razpravami v sindikatih, ki vnaprej zavračajo vsako uravnavanje cen za komunalne proizvode in storitve.

»Kaj hočete s tem poudariti?«

»Povedal bi rad, da sta vrsta in obseg komunalnih uslug prav gotovo pogojena s stopnjo narodnega dohodka, dohodka posameznika in seveda z vsakokratno politiko, ki pa je spet omejena glede na materialne pogoje ožje ali širše družbe. Pri tem ne smemo prezreti, da so komunalne storitve osnovnega pomena tako za delo in razvoj gospodarstva kot za življenje ljudi v naseljih. Prav komunalno gospodarstvo pa smo zaradi objektivnih, zlasti pa zaradi subjektivnih vzrokov potiskali nazaj. Šele zadnja leta spoznavamo napake in se trudimo, da bi ujeli razvoj.«

»Ali bi za te slabosti lahko navedli krivce?«

»Teh je več. Komunalne dejavnosti smo predolgo odpravili iz gospodarstva in zaradi tega smo bili vsi in obenem nihče — odgovorni za njihov razvoj. Država je predolgo dirigirala cene in s tem posredno vplivala na razvoj. Komunalni problemi pa so bili v mestih in v občinah, torej daleč od zveze uprave. Vodili smo in še vodimo nenormalno politiko porabe sredstev družinskih dohodkov, saj na primer zvezni statistični podatki za 1967. leto kažejo, da smo porabili 86,71 % družinskih dohodkov za blago in le 13,29 % sredstev za usluge. V storitvah so komunalne usluge predstavljale le 1,90 % sredstev družinskih dohodkov. Komunalne usluge pa so takole vplivale na porast življenjskih stroškov: 1964. leta 0,41 %, predlani 1,36 % in lani 1,20 %. Ne da bi podcenjeval vpliv cen komunalnih

uslug na porast življenjskih stroškov, menim, da v zvezi s tem delamo le prevelik hrup. Najbrž zato, ker zadeve nismo dobro proučili. Razen tega smo doslej vodili in še vodimo primitivno zemljiško politiko pridobivanja, urejanja in oddajanja zemljišč. Stanovanjska gradnja ni sodobna, je razvlečena, gradimo prepočas. Občine nimajo zasnovane sodobne ekonomske urbanizacije. Tako partnerji na posameznih zazidalnih področjih nismo imeli hkrati zagotovljenih sredstev za gradnjo komunalnih naprav, zato je gradnja kasnila, prekopalvali smo, prelagali instalacije. Vse to je izredno drago. Komunal-

bila preteklost. Sedanjost pa je že bistveno drugačna. Komunalne organizacije so v zadnjem obdobju precej napredovale, tako v opremljanju gradbenih zemljišč z vsemi komunalnimi napravami kot tudi pri zasnovi lastne organizacije, opremljenosti pa tudi kadrovske so si precej opomogle. Res pa je, da kljub takšnim prizadevanjem komunalne delovne organizacije še zmeraj ne dohitevajo potreb v stanovanjski gradnji, čeprav tako le-ta zaostaja za predvidevanji.«

»Slednjič bi bilo zanimivo slišati, v kakšnem položaju sploh je danes komunalno gospodarstvo v naši republiki?«

»Menim, da imamo zdaj v Sloveniji izdelane temelje za sodobno komunalno politiko. Republiška skupščina je po dolgotrajnih pripravah, v katerih je aktivno sodeloval tudi republiški odbor našega sindikata, pred nedavnim sprejela sklepe in priporočila za nadaljnji razvoj panoge. Republika se zavzema, da bo razrešila osnove za racionalnejšo zemljiško politiko, pravičnejšo odškodnino zemljišč, pripravila bo novo no-

ZAKAJ JE PROPADEL REFERENDUM O ZDRUŽITVI KOMUNALNEGA IN OBRTRNEGA PODJETJA V TRŽIČU

BREZ PRAVEGA ODGOVORA

Pred dobrim mesecem smo bili v Tržiču prav prijetno presenečeni, ko smo se pogovarjali s predstavniki uprav in samoupravnih organov ter političnih organizacij in so nam posredovali vest, da bo v zelo kratkem času prišlo do združitve komunalnega in obrtnega podjetja. Seveda smo prav vsi zelo toplo pozdravili to zamisel in obljubili vso podporo pri pripravah na referendum. Enotno mnenje, da bi bila ta združitev ekonomsko in organizacijsko zelo upravičena, najde svoje argumente predvsem v tem, da sta to delovni organizaciji, ki se v svoji tehnologiji oziroma programu zelo pokrivata in včasih druga drugi tudi konkurirata — po vsej verjetnosti ne v prid potrošnika. Zelja in potrebe obeh kolektivov prekašajo finančne zmogljivosti, tako enega kot drugega, kar bi v združenem podjetju, z združenimi sredstvi prav gotovo lažje premostili.

Vse to in želje, da dobimo v občini močnejšo, bolj organizirano delovno organizacijo, ki bo lahko zadovoljevala s svojimi kvalitativnimi uslugami potrebe občanov, je dalo misliti, da mora biti rezultat referenduma pozitiven.

Toda ravno nasprotno. Ponedeljkovo glasovanje nas je močno presenetilo, saj 77 % »za« v obrtnem podjetju ne more odtehtati 66 % »proti« združitvi na referendumu v komunalnem podjetju.

Zakaj to? To se sprašujemo in ne najdemo pravega odgovora. Toda eno je prav gotovo: da so bile v komunalnem podjetju precej aktivne sile, ki so se bolj ali manj javno izražale pred referendumom proti združitvi, in da so pri tem imele močan vpliv predvsem na sezone delavce.

Očitkov, da so bile prednosti integracije premalo pojasnjene, ne moremo sprejeti, saj smo pri informiranju pred referendumom poiskali vse možnosti in oblike pristopa k slehernemu članu kolektiva.

Zavedamo se, da je za zdaj bitka izgubljena. Toda hkrati smo prepričani, da bodo člani komunalnega podjetja sami uvideli prednosti, ki jih zagotavlja združeno podjetje. I. B.

na podjetja organizacijsko in kadrovske niso bila pripravljena za naloge, mnogokrat so bila zaprta sama vase, gluha za povezovanje, sodelovanje in racionalno gospodarjenje. Taka je

menklatura v komunalnem gospodarstvu, proučila bo tudi sistem kreditiranja in beneficiranja obrestne mere za naložbe v komunalnem gospodarstvu. Občine in komunalne organizacije bodo pripravile srednjeročne in dolgoročne programe razvoja posameznih komunalnih organizacij in na teh načrtih zasnovala nove stroškovne cene, ki bodo več administrativne in ki bodo vsebovale stroške gospodarjenja, upravljanja in tisti del sredstev, ki je potreben za najemanje oziroma odplačevanje posojil. Poseben poudarek pa velja organizaciji komunalnih podjetij, povezovanju med podjetji in občinami, pridobivanju novih strokovnih kadrov itd. Vse to daje možnost komunalni, da se hitreje razvija. Toda za uresničitev teh ciljev potrebujemo tudi politično pomoč sindikatov.«

M. Z.

BIREST
POHISTVO

KRATKO IN JEDRNATO

MEDVODE

Na avtomatskem kegljišču Hidro je bilo končano letošnje kegljaško prvenstvo sindikalnih aktivov Medvod, na katerem je sodelovalo pet ekip. V zadnjem srečanju je ekipa Colorja premagala favorizirano ekipo Hidro z rezultatom 698:644 in s tem osvojila prvo mesto in pokal.

Vrstni red: Color 12 točk, Hidro 10, Medvode 8, Kemik 8 in Gradles 2 točki.

(tr)

PRAGERSKO

Ob praznovanju dneva železničarjev je sindikalna organizacija kolektiva železniške postaje Pragersko organizirala tekmovanje za prehodni pokal železničarjev v šahu in streljanju z zračno puško.

Prvo mesto v šahu kakor tudi v streljanju z zračno puško je osvojila ekipa sindikata IM-POL iz Slov. Bistrice, medtem ko je drugo mesto, prav tako v obeh disciplinah, osvojila ekipa železničarjev iz Pragerskega. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa aktivna ZMS iz Pragerskega.

VIKTOR HORVAT

CELJE

Komisija za rekreacijo in odlič pri občinskem sindikalnem svetu je razpisala tekmovanje v kegljanju za moške in ženske ekipe. V okviru sindikalnih športnih iger se bodo šestčlanske moške in tričlanske ženske ekipe pomerile za čimboljšo uvrstitev. Tekmovanje bo potekalo v dveh delih. Kot kažejo prijave, bo tekmovanje zelo množično.

M. BRECL

LJUBEČNA

Člani kolektiva Opekarn Ljubecna se bodo letos prvič pojavili na tekmovanjih sindikalnih športnih iger v Celju. Sodelovali bodo v kegljanju z moško in žensko ekipo. Prav tako pa bodo z dvema ekipama nastopili tudi v streljanju. Njihov kolektiv bo tako prvi med kolektivih industrije gradbenega materiala, ki bo sodeloval na sindikalnih športnih tekmovanjih. Zavedajo se, da športni rezultati ne bodo najboljši, toda, kot pravijo, sta zanje najvažnejša sodelovanje in rekreacija.

M. BRECL

MARIBOR

Sindikalna športna sekcija VEMA je organizirala odpravo prvenstvo posameznikov v namiznem tenisu za leto 1970. Organizacija in udeležba na prvenstvu sta vsakakor pohvalna. Saj se je za tekmovanje prijavilo kar 31 igralcev. Po živahnih in kvalitetnih srečanjih, ki so se odvijala po turnirskem sistemu, je zmagal Gojkovič pred Stajnikom, Rajšpom in Krsnikom.

D. Z.

V organizaciji sindikalne športne komisije kolektiva TAM je bilo na Pohorju množično smučarsko tekmovanje v smuku. Tekmovalna proga je potekala od hotela Bellevue do kočice Habakuk, kjer je bil tudi cilj. Ob koncu tekmovanja je predsednik športne komisije Milan Holc razdelil trem prvouvrščenim tekmovalcem iz vsake skupine praktične nagrade. Rezultati: do 12 let: R. Salecl, 2. Cigleničnik, itd.; do 12 do 18 let: 1. M. Bevc, 2. D. Izlaker, itd.; do 18 do 30 let: 1. V. Viset, 2. J. Gregi, itd.; nad 30 let: L. Gregorič, 2. S. Viličnik itd.

D. Z.

V nadaljevanju drugega dela prvenstva v mariborski občinski sindikalni namiznoteniski ligi do 17. kola ni prišlo do presenečenja. Po 17. kolu prvenstva v prvi ligi vodi TAM I pred TAM III, TEKOLOM in LIVARNO. V drugi ligi pa ekipa NIGRADA pred KONSTRUKTORJEM, SWATYJEM in TAM IV. Najbolj zanimivo srečanje v prvi ligi je bilo med ekipo M. VODOVOD (v postavi: Haas, Fluher, Stefančič) in ekipo B. KIDRIČ II, ki se je končalo z zmago M. VODOVODA z rezultatom 5:4.

D. Z.

XII. TEKSTILIADA NA VOGLU NAD BOHINJEM

Več kot 300 nastopajočih

Minulo soboto so bile na Voglu tekme v veleslalomu v okviru XII. tekstiliade. Nastopilo je več kot 300 tekmovalcev, zaposlenih v slovenskih tekstilnih delovnih organizacijah in tekstilnih trgovskih podjetjih. Mnoga podjetja so na to tradicionalno tekmovanje slovenskih tekstilcev poslala zelo številna zastopstva. Tako je Bombažno predilnico in tkalnico iz Tržiča predstavljalo na tekmi kar 40 tekmovalcev, Tekstilindus iz Kranja blizu 30 tekmovalcev, Skofješko predilnico blizu 20 nastopajočih itd.

Borbe za osvojitve prvega mesta so bile v vseh kategorijah zelo ogorčene in dokaj izenačene. Pa vendar so zmagali tisti, ki se jim pozna, da jim smučanje ni le konjiček, marveč se z njim že zmeraj ukvarjajo v okviru smučarskih klubov. Tudi to pot je bilo razveseljivo, da se je po progi poglajlo veliko takih, ki so si namočili že precej križev in jim takšna tekmovanja pomenijo po napornem delu koristno rekreacijo.

Kdo so bili najboljši?

Pri mladinkah je zmagala Alenka Meglič (Tekstilni center Kranj), druga je bila Barbika Pikon (Almira Radovljica), tretja Regina Dobrun (Tekstilni center Kranj) itd. Med članicami je bila najboljša Jelka Pelan iz ljubljanskega Jugotekstila, na drugo mesto se je uvrstila Milena Cufer iz BPT Tržič, na tretje Marjeta Dolžan prav tako iz BPT Tržič. Pri članih je zmagal Dominko Uršič iz celjskega Topra, na drugo mesto se je uvrstil Franc Perš iz mariborskega PIK, tretji je bil Friderik Prah iz Mariborske tekstilne tovarne. Pri starejših članih je zmagal Jože Pogačnik (Veletekstil Ljubljana), drugi je bil Ciril Frantar (BPT Tržič), tretji pa Andrej Franko (Sešir Škofja Loka) itd. Med mladinci so prva tri mesta osvojili Stane Mežnarič in Ljubo Juvan (oba Metka Celje) in Alojz Gros (BPT Tržič) itd. Med mladimi člani, kjer je nastopilo nad 100 tekmovalcev, je zmagal Miha Zupan iz Sukna Zapuže, drugi je bil inž. Janez Gorjanc iz kranjskega Tekstilnega centra, tretji pa Peter Cobec iz Mariborske tekstilne tovarne. Ekipna razvrstitev pa je naslednja: 1. BPT Tržič, 2. MTT Maribor, 3. Metka Celje, 4. Tekstilindus Kranj, 5. Tekstilni center Kranj, 6. Jugotekstil Ljubljana, 7. IBI Kranj, 8. Juteks Zalec itd.

Organizacija tekmovanja, v rokah ljubljanskega Jugotekstila ter s strokovno pomočjo smučarskega kluba »Transturist« iz Škofje Loke in pod pokroviteljstvom Jožeta Globačnika, predsednika RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, je bila v glavnem v redu. Edino, kar je vrglo senco na

tekmovanje, je bilo to, da so v kategoriji mladincev in mlajših članov zaradi ledeno mrzlega vetra odpovedale vse radijske zveze med ciljem in startom. Zaradi omenjene napake — čas za vsakega tekmovalca so lahko izmerili le približno — so se dogovorili, da se štejejo rezultati pri mladincih in mlajših članih ter v ekipni razvrstitvi za neuradne. Slišati je bilo, da bodo tekmovanje v teh dveh kategorijah ponovili. Skoraj vsi nasto-

pajoči, zlasti pa najboljši, so prejeli lepe praktične nagrade, ki so jih prispevala številna slovenska podjetja.

Ob koncu še tole: XII. tekstiliada na Voglu nad Bohinjem ni pomenila le športno srečanje, marveč je bilo to tudi tovariško in prijateljsko snidenje starih znancev, slovenskih tekstilcev. Sklenili so, da bodo XIII. tekstiliado organizirali prihodnje leto na Zelenici nad Tržičem.

M. Z.

PIONIR — PLANINEC

Planinska zveza Slovenije, ki združuje v 103 matičnih planinskih društvih, 80 mladinskih in 20 alpinističnih odsekih in 16 gorskih reševalnih postajah 65.000 navdušenih in aktivnih ljubiteljev in obiskovalcev gora, nenehno skrbi za pomlajanje svojega članstva. Vsi planinci, plezalci in alpinisti se v polni meri zavedajo, da so mladi ljubitelji in obiskovalci naših lepih gor nosilci prepovedi, napredka in zdrave rasti množičnega planinstva in plezalnega športa.

V želji pomnožitve vrst mladih planincev je naša krovna planinska organizacija, Planinska zveza Slovenije, že takoj po osvoboditvi začela resno razmišljati o ustanovitvi posebne mladinske komisije, ki je bila ustanovljena leta 1956. Mladi ljubitelji gora so takoj po ustanovitvi posebne mladinske komisije pri PZS v vsakem pogledu opravičili svoj

obsto. Vodstvo mladinske komisije je široko in uspešno razvijalo svoj program.

Po zgledu ostalih svetovnih in mednarodnih planinsko alpinističnih organizacij na vseh petih kontinentih je tudi mladinska komisija pri PZS letos pripravila vse potrebno in pristopila k organizaciji najširše akcije za vključevanje čim večjega števila cicibanov, cicibank in pionirjev v vrste aktivnih planincev, ljubiteljev gora.

V to letošnje največje planinsko akcijo bi se morale poleg planinskih organizacij aktivno vključiti tudi taborniške, lovške in druge organizacije, prav posebno vlogo pa mora odigrati pri množičnem vključevanju mladine v planinsko organizacijo društvo prijateljev mladine skupaj z učitelji in vsemi ostalimi pedagoškimi delavci.

U. ŽUPANČIČ

Za poživitev dejavnosti

Malokdo ve, da je v Makolah pri Majšperku, v osrčju haloških gričev, nekdanje delovalno društvo TVD Partizan Makole — društvo, ki je nekoč želo na republiških in državnih prvenstvih lepe uspehe. Žal je v zadnjem času aktivnost tega društva zelo zamrla, še posebno glede atletike, ker se mladina bolj

zanima za nogomet kot pa za »kraljico športa«. Nekdanji tekmovalci so prenehali z delom, ker jih je mnogo odšlo na šolanje drugam, novega kadra pa ni. Odkar je bilo izvoljeno novo vodstvo, ki ga je prevzel Ervin Mahorič, je aktivnost v tem društvu spet zaživela, vendar tokrat bolj v obliki namiznega tenisa. Tovariš Mahorič, ki sicer študira v Ljubljani, je pokazal veliko volje do dela, vendar mu žal sam ne bo kos, če mu ne bodo pomagali tudi drugi.

mf.

Nova vlečnica

V Medvodah vlada iz leta v leto večje zanimanje za smučarski šport. Zasluga gre predvsem TVD »Partizan«, ki organizira vsako leto številne tečaje za mladino in odrasle. Čeprav so v okolici Medvod številni smučarski tereni, smučišča zaradi pomanjkanja vlečnic niso povsem izkoriščena. Nekajletna želja medvoških smučarjev po prenosni vlečnici pa se je letos končno uresničila. Društvo Partizan je v sodelovanju s planinskim društvom pristopilo k delu in zbralo potrebna finančna sredstva. Vlečnico so postavili na Osolniku, kjer so zelo ugodne snežne razmere in cesta je pravdo prav do vrha. Kasneje jo bodo verjetno prestavili na Sorico.

F. R.

SAMOPRISPEVEK ZA TELOVADNICO

Minuli teden je bila v bovškem Alp hotelu slovesna športna prireditev. Športniki Bovca so skupaj z občinsko zvezo za telesno kulturo Tolmin, gostinskimi podjetjem Bovec in tamkajšnjo enoto JLA organizirali usni časopis, ki so se ga udeležili poleg domačih tudi nekateri najbolj znani slovenski športniki. Prireditvi je dalje prisostvovala komisija za šport in rekreacijo pri ObSS Tolmin, ki je za minulo tekmovalno sezono podelila najuspešnejšim ekipam sindikalnih organizacij in posameznikom priznanja in prehodni pokal.

»V minulem obdobju je bilo sindikalno športno življenje na našem območju zelo živahno,« nam je po uspehi zabavno športni prireditvi v Bovcu pripovedoval Evgen Golja, predsednik ObSS Tolmin. »Z razglasitvijo rezultatov smo bili malce pozni, ker smo morali počakati še na tekmovanja v veleslalomu. Pomislite, smučarskih tekem na Livku se je udeležilo kar 80 predstavnikov delovnih organizacij. Primerjali smo to število s številom zaposlenih in ugotovili, da je bil interes za tekmovanje v veleslalomu večji, kot je bil na primer letos v nekaterih gorenjskih občinah. Tudi drugače smo zadovoljni z udeležbo na minulih športnih igrah. Srečanj v 8 disciplinah se je udeležilo blizu 600 zaposlenih, ki so zastopali 22 sindikalnih organizacij. Eno z drugim: računamo, in pri tem se dosti ne motimo, da se je sindikalnih športnih iger udeležilo kar 50% vseh zaposlenih na našem območju...«

Namen prireditve v Bovcu pa ni bil le razgovor s športniki in podelitev priznanj za tekmoval-

ne uspehe, temveč tudi v tem, da prireditelji podrobneje seznanijo prebivalce Bovca in okolice nujno potrebovali novo telovadnico. Ker so družbena sredstva preskromna, da bi bila kos tolikšni investiciji, vidijo ljudje izhod le v samoprispevku. Telovadnica bo služila v prvi vrsti potrebam šole in Partizana, ne navsezadnje pa tudi enotam JLA in morda nekaterim obsežnejšim prireditvam.

Referendum v Bovcu bo po predvidevanjih v teku enega meseca. Zaposleni in upokojenci z mesečnimi dohodki, ki presega 500 dinarjev, bodo glasovali o tem, ali se bodo za prihodnji dve leti odrekli enemu odstotku svojih neto osebnih dohodkov in s tem omogočili gradnjo prepotrebne telovadnice. V kolikor bo referendum uspel, in v Bovcu oziroma na Tolminskem upajo, da bo, bodo zbrali ljudje s pomočjo samoprispevka blizu 100 novih tisočakov. Ker bo imela šola, ki bo gradila novo telovadnico, na voljo še nekatere druge vire dohodka, bo vse skupaj za potrebno investicijo približno dovolj.

Ker so na Tolminskem prav s pomočjo samoprispevkov občanov doslej že veliko napravili, sedaj skorajda ne dvomijo v to, da bližnji referendum ne bi uspel. Ljudje se namreč dobro zavedajo, da včasih ni druge poti, kot da za eno luknjo zategnejo pas, če hočejo uresničiti svoje želje oziroma potrebe.

A. ULAGA

ZA IZLETE, POTOVANJA IN LETOVANJA VAM MODNA HIŠA V LJUBLJANI IN MARIBORU NUDI NAJVEČJO IZBIRO VSEH VRST MODNIH OBLAČIL. PRED NAKUPOM SI NEOBVEZNO OGLEDJTE BOGAT IZBOR MODNIH NOVOSTI ZA POMLAD IN POLETJE

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

Športno rekreacijski center v Kidričevem

Na nedavnem zboru volivcev krajevne skupnosti v Kidričevem je med mnogimi drugimi točkami bilo na dnevnem redu tudi vprašanje o nadaljnji izgradnji športno-rekreacijskega centra v tem industrijskem kraju. Kot je znano je pred leti krajevna skupnost Kidričev s prostovoljnimi delom, prispevki prebivalcev ter z lastnimi sredstvi zgradila kopalni bazen, v katerega je bi'a pozneje napeljana tudi topla voda iz bližnje tovarne glince in aluminija, s čimer se je seveda podaljšala kopalna sezona. Seveda pa je to letno kopalništvo že davno mnogo premajhno in nikakor več ne zadošča vsakodnevnim potrebam v letnem času. Zato se je znova porodila misel o izgradnji še enega kopalnega bazena, ki naj bi meril 33 x 16 metrov in bi vsaj delno nadome-

stil olimpijski bazen. Tako je bila torej na zboru volivcev poudarjena potreba izgradnje večjega bazena, ob katerem bi zgradili tudi balinišče ter minigolf. Sam bazen bi bil opremljen s čistilno napravo. Urejene bi bile garderobne omare, povečan bi bil prostor za bife, ker sedanji ne ustreza zahtevam, itd., itd.

Sam bazen bo morda gotov že v letošnjem letu, če bo seveda na voljo dovolj finančnih sredstev. Govora je bilo tudi o ureditvi avtomatičnega kegljišča, vendar pa bo potrebno rešiti to vprašanje skupno s tovarno glince in aluminija ter TVD Partizan, ki bi naj bil glavni akter vseh teh del. Izgradnja športno-rekreacijskega centra v Kidričevem bi po predračunu veljala približno 700.000 dinarjev, kar je sicer precej, ni pa nedosegljivo.

M. F.

»Smreka«

veliko izbiro travnega pohištva, parketa, salonita, opeke, bitumenskih izdelkov, teraco plošč, cementa, apna, italijanskih keramičnih plošč in drugega gradbenega materiala ter premoga in žaganega lesa vam nudi

TP »Smreka« Maribor

PRODAJAMO ZA DEVIZE Z 10 % POPUSTOM!

Dajemo potrošniške kredite brez porokov!

SAMI SMO PRI NAS GOSPODAR

Včasih smo govorili: »Čevljarjeva žena in kovačeva kobilica sta vidno bos.« Ko pa sem ondan obiskal kovače, ki kujejo svoj kruh na Muti ob Dravi, sem spoznal, da je to staro reklo pomanjkljivo. Dodati bi mu še morali: »Zdaj so bos tudi kovači.«

Pojó nam srca in kladiva,
življenje se na novo odkriva,
za pesem sosedov nič mar,
sami smo pri nas gospodar.
France Kobolt, »Pesem kladiva«

V kovačiji je zatohlo in duh po ožgani kovini, tolikanj značilen za vse kovačije, me sili h kašlju. Skušam pretpiti neubrano delovno pesem kladiv, in sprašujem kovača, Aleša Kvasnika, kako se kaj počuti kot kovač in samoupravljaec, pa se ne moreva sporazumeti. Zato počakam, da skuje lopato, ki jo ima v delu, in greva iz kovačije na pomladansko sonce. Pridružita se nama še Kristl Walit, strokovni sodelavec političnih organizacij v občini Radlje ob Dravi, in Ivan Draušbaher, predsednik sindikalne organizacije v tovarni na Muti.

Aleš Kvasnik pravi:
»Vprašujete, kako se počutim. Če bi se slabo, ne bi bil tukaj.«
Mlad fante pelje mimo nas viličar.

»Tole je pa Alešev sin, Vinko,« pojasni Ivan Draušbaher. Kovač se zazre v sina in razlaga:

»Delam, da nekaj zaslužim. Za družino. Rad delam. To pa je tudi vse.«

»In koliko zaslužite?«
Nerodno mu je in le stežka spravi besedo iz sebe.

»Malo. Kakih 850 ali nekaj več dinarjev na mesec. Če zelo garam tudi 900 dinarjev. Odvisno od tega, koliko presežem normo. Sem kvalificiran kovač in rad delam. Osnovo imam 750 dinarjev. Norma predpisuje, da moram narediti v sedmih urah 350 lopat. Skujem jih več in tako si prikujem še kakih 10 starih tisočakov oziroma 100 novih dinarjev. Je pa to trdo zaslužen kruh.«

Medtem se zbere okrog nas skupina delavcev iz kovačije. Vse več jih je in vsi bi radi govorili in vse njihove besede se zlijejo v en sam stavek:
»Preslabo nas plačujejo.«

Poprej sva s tovarišem Walitom sedela v pisarni pri Ivanu Draušbaherju, ki nama je pripovedoval, kako deluje njihov sindikat, kaj so že storili in kaj se nameravajo.

»Naša prva skrb je človek,« je dejal, »delavec v kovačiji in v livarni. Sindikat sodeluje po-

vsil, kjer se kaj pomembnega dogaja. Zdaj, na primer, pri izdelavi statuta delovne organizacije, ki ga še nimamo, in pri analitični oceni delovnih mest, ki jo pripravljamo. Do konca leta bomo zboljšali tudi sistem nagrajevanja, tako da bi delovni učinek dobil večjo veljavo. Sodelujemo še na področju delovne discipline. Če so disciplinske težave, se pogovarjamo. Delavci so pretežno dobri, si dajo dopovedati. Mislim pa, da bi moral sindikat bolj samostojno kot doslej obravnavati probleme v delovni organizaciji.«

V tovarni na Muti je zaposlenih 785 ljudi. Se pravi, v kovačiji, livarni in v upravi. Leta 1968, ko je delalo pri njih 661 ljudi, so naredili 7951 ton izdelkov in dosegli skoraj 40 milijonov dinarjev bruto dohodka, lani pa je 738 zaposlenih naredilo 10.032 ton izdelkov in ustvarilo skoraj 46 milijonov dinarjev bruto dohodka. Za letos predvidevajo, da bo poprečno zaposlenih 785 ljudi, ki naj bi ustvarili 50 milijonov dinarjev bruto dohodka.

Tudi osebni dohodki so v minulih letih nekoliko porasli. Predlanskim je bil povprečni mesečni zaslužek 873 dinarjev, lani 940 dinarjev, letos pa upajo, da bodo lahko povečali osebne dohodke za kakih 10%.

Medtem se pogovor pred kovačijo sprevrže v prvaciti estanek.

Sprašujem:
»Dobro premislite in povejte, kaj je pri vas takšnega, o

čemer bi lahko rekli, da je socialistično.«

Delavci ne razmišljajo. Morebiti sploh ne razumejo, kaj sprašujem.

»Živeč je predrag,« pravijo nekateri. »Cene rastejo, vrednost našega zasluga je vedno manjša.« »Sedaj več delamo, kot poprej,« pravijo drugi, »pa si s plačo lahko kupimo manj.« »Kaj ita ni plačana,« trdijo tretji, »če bi plačali tudi kvaliteto, bi...«

In tako naprej.
Kovač, ki se zrine v ospredje, počrne iz žepa plačilni list. »Sem izučen kovač. Pa pogledajte, koliko sem prinesel domov. Dobrih 300 dinarjev. Kaj mislite, kako me je žena sprejela?«

Gledamo, računamo in končno ugotovimo, da je kot skomaj vsi drugi, vzel 300 din kontacije, 150 din so mu odtegnili za odplačevanje dolga, in če upoštevamo še druge odteglaje, je skupno zaslužil kakih 800 dinarjev. Kvalificiran kovač!

Vsi iščejo po žepih plačilne liste, jih kažejo in ihtavo sprašujejo:

»Je to sploh plača za kovača?«

Ivan Draušbaher je poprej pripovedoval:

»Naši delavci so šele zdaj spoznali, da vsi ne morejo imeti enakih plač in da je treba dobrega delavca bolje plačati. O tem smo veliko govorili in lahko rečem, da je to spoznanje predvsem zasługa sindikata.«

In je razložil, kaj sodi o nagrajevanju njihov sindikat.

»Drži, da so za zdaj osebni dohodki izredno nizki. Več vzrokov je. Vrednost naših proizvodov na trgu je majhna, čeprav se glede kvalitete noben kupec ne more pritožiti. Lopato na primer prodamo za 5 dinarjev, samo surovina pa nas stane 2 dinarja. Kje so potlej še vsi drugi stroški... Pestijo nas tudi določene cene in vsi naši ugovori so naleteli na gluha ušesa. Sami veste, kaj se dogaja: cene naših izdelkov se ne premaknejo nikamor, proizvodnja pa je vsako leto dražja. Pa še dolžnikov imamo precej... Vedeti morate tudi, da je vse, kar smo doslej zgradili, izboljšali in obnovili, plod naših žuljev. Nihče nam ni ničesar poklonil. Ko pa smo oktobra leta 1950 izvolili prvi delavski svet, se nam je kovačija podirala, kovali smo s starinskimi repaci, vse stavbe so bile dotrajane, isto je veljalo za režeke stroje. Še zdaj imamo odpisanih 58% osnovnih sredstev. Zato smo sklenili, da bomo kar največ denarja dali za sklade in si uredili nov obrat, valjarno. Še letos. Potlej bo kvaliteta naših izdelkov boljša in čas izdelave krajši. Osebni dohodki se bodo lahko občutneje povečali. To je edini izhod. Drugega nismo našli. Čisti hododek zato zdaj delimo v razmerju: 80:20, se pravi 20% gre za sklade.«

Ker vse to vem, skušam razložiti delavcem, ki trde: »Premalo nas plačujejo,« da si vendarle sami režejo kruh. Pa ne uspem. Ponavljam:

»Lahko si razdelite samo toliko, kolikor ustvarite. Kolikor ste dali v klobuk. Niti dinarja več. Toda vedeti morate, kako, da bo dobro delo vsaj kolikor toliko dobro plačano.«

Nekateri pokimajo, toda plačilni list ne spravijo.

»Ze prav,« se strinjajo, »toda kaj bi rekla vaša žena, če bi v mesecu dni garanja prinesel domov toliko, kot jaz.«

»Saj bi šli drugam, čez mejo, tam kovače bolj cenijo, pa je težko zapustiti družino. Mladi odhajajo...«

»Vse bi bilo prav, če bi nas bolje plačevali.«

In spet smo tam, kjer smo bili.

Poprej, v pisarni, sem vprašal predsednika sindikata:

»Kako in na kakšen način lahko vaš delavec sodeluje pri upravljanju?«

Dejal je:

»Lahko predlaga ali se pritoži predpostavljenu po strokovni liniji; vedno dobi pismeni odgovor. Lahko govori na sestanku; po naših pravilih bi moral biti sestanek vsake tri mesece. Lahko prebere informacije, ki jih razmnožujemo, ali sklepe sestankov, ki jih izobesimo na razglasni deski, in če se z nečim ne strinja, lahko svoje mnenje pove članu delavskega

sveta, ki ga je izvolil. Vsak, ki hoče nekaj prispevati ali doseči, lahko torej uporabi našeste poti.«

Nam vem, kakšne poti so uporabljali delavci, s katerimi govorim. Dejstvo pa je, da iz vsega njihovega pripovedovanja veje želja po samoupravljanju.

»Kaj bi hodili v tujino,« pravi star kovač, »tu si moramo ustvariti boljše razmere.«

Drži pa tudi, da kljub vsem informacijskim prizadevanjem vodilnih ljudi delavci še niso samoupravljalci.

»Pa tudi če je tovarna revna,« mi je nedavno tega rekel delavec na Kozjanskem, »bomo pač z revščino upravljali. Toda odločali bomo vsi skupaj.«

Pravim Ivanu Draušbaherju: »Najbrž se boste morali vsesti skupaj, vsi kar vas je v kolektiv, in se korenito pogovoriti. O vsem, kar vas teži. Odkrito in pošteno.«

Pa ne verjamem, da bi lahko nekaj sestankov spremenilo razmere v tovarni na Muti. Kaže, da bo treba najprej spremeniti vsebino njihovega načina upravljanja in zagotoviti, da si bo samoupravljaec lahko sam odrezal svoj današnji in jutrišnji kos kruha.

Gledam delavce, ki so se zgrnili okrog nas. Dolga leta težkega dela so začrtala poteze v njihove obraze in v značaje. In zazdi se mi, kot da bi nenedoma postalo vse naše samoupravljanje, o katerem smo izrekli že nešteto učenih besed, preprosto in domače. To je kolektiv delavcev, ki živi in umira s tovarno na Muti. Radi imamo svojo »fabriko«, drugače bi že zdavnaj pobegnili drugam, kajti težave, ki jih pestijo, niso od včeraj. To je njihovo življenje in vsak bi ga rad preživel bolje in čim bolj učinkovito; vsak bi rad užil v njem vsaj malo sadov svojega truda.

Se vam ne zdi, da je samoupravljanje tudi stvar prepričanja in zaupanja?

Spomnim se, kako so mi v upravi zatrjevali:

»Kriv je sistem, plafonirane cene. Vse kovačije so v težavah. Sicer pa, mi moramo rekonstruirati tovarno, da bi prišli na zeleno vejo.«

Ze prav, toda, če je treba stisniti pas in si rezati tanek kos kruha, se dogovorimo o tem, sklenimo zakaj in do kdaj. Je kriv sistem, če kovači tega ne vedo?

Poslavljam se, in ko si segamo v roke, pravim:

»Samo eno možnost imate: da se skupno kot enoten kolektiv dogovorite o gospodarjenju in o nagrajevanju. In se potem držite dogovora.«

Sele takrat bo misel iz pesmi Franca Kobolta, njihovega sodelavca, postala — resnica.

... SAMI SMO PRI NAS GOSPODAR!

JANEZ VOLJČ

DOBRI REZULTATI PRISILNE UPRAVE V ZAGORSKEM PODJETJU TRIGLAV

KMALU SPET NA ZELENJI VEJI

Čeprav se je znašel kolektiv obrtnega podjetja Triglav v Zagorju minulo jesen v sila težkem položaju in prisilni upravitelji pred odgovorno nalogo, obvarovati delovno organizacijo pred propadom, skorajda niti zaposleni niti prisilna uprava niso računali, da bi jim v petih mesecih uspelo sanirati podjetje. Vendar jim je to dejansko uspelo, predvsem zato, ker niso varčevali s prizadevanji in ker so se odločili lotiti vseh tistih ukrepov, ki so bili po mnenju kolektiva nujni, če so hoteli spet zlesti na zeleno vejo.

Seveda pa bo kljub prizadevanjem, ki so rodila začetne uspehe, trajalo še nekaj časa, da bodo rane zaceljene, kajti starih grehov ni mogoče odpraviti čez noč. O dosedanjih uspehih prisilne uprave v tem podjetju je pred kratkim razpravljala tudi občinska skupščina. Ob tej priložnosti so se seznanili odborniki z nadaljnjim sanacijskim programom, pa tudi z ukrepi, ki sta se jih kolektiv in prisilna uprava lotila za boljše gospodarjenje. Doslej jim je uspelo bistveno zmanjšati zaloge izdelkov, si pridobiti pri kupcih novo zaupanje, poleg tega pa so zožili prejšnji proizvodni program, ker se

je izkazal za nerealnega. Poslej okrog 150 delavk tega podjetja izdeluje v glavnem delovne obleke in obleke, odporne proti kislinam, v pletilstvu pa so se odločili za proizvodnjo bombažnih otroških konfekcijskih predmetov in izdelkov iz pletenice.

Kolektiv se sicer še zdaj ubada s kroničnim pomanjkanjem obratnih sredstev, vendar sedanje težave niso tolikšne kot prej. Vodstvu podjetja je namreč uspelo hitreje obračati sredstva, kar je bistvenega pomena za nadaljnje poslovanje in gospodarjenje kolektiva. Značilno je, da so delavke že lani novembra in decembra znatno povečale proizvodnjo in da jo tudi letos še povečujejo. Z zoževanjem proizvodnega programa so dane možnosti, da delavke dosegaajo norme, jih prekoračujejo, to pa jim bo omogočilo nekoliko višje osebne dohodke, kot jih imajo za zdaj. V podjetju še sodijo, da bi se utegnili združiti z domačo delovno organizacijo Zaščita, značilno pa je, da resno računajo tudi z možnostjo sodelovanja z nekaterimi tujimi poslovnimi partnerji, ki se zanimajo za proizvodni program Triglava.

Prisilna uprava pa je v zvezi z nadaljnjim sanacijskim podjetjem predlagala še nekatere bistvene ukrepe. Med drugim se zavzema za širše proučevanje domačega tržišča. Raziskavo bi opravili skupaj z zavodom za tržne raziskave v Ljubljani ali zavodom za ekonomiko v Mariboru. Razumljivo pa je, da bo kolektiv moral poskrbeti tudi za obnovo strojne opreme, ki je stara, predvsem v pletilstvu. Skratka: sedanj položaj tega podjetja je sedaj bistveno boljši, kot je bil

lani in morda celo boljši kot kdaj koli doslej.

-m-

PODOBE NAŠEGA ČASA

Ondan je prejel eden od upravnikov družbenega denarja pismo s tole vsebino:

V zvezi s skupščinskim vprašanjem, ki se je tikalo naše aktualno angažirane ne pa

čen protest zaradi kritike, ki leti na nas, z zahtevo, da se nam še naprej omogoči uresničevati se v neizgorljivem prizadevanju za dobrobit vsega razumljivega, človeškega in humanega.

Naš protest se nanaša zlasti na očitke administrativnih birokratskih struktur, češ da nismo angažirani v duhu njihovega vsakodnevnega dela, iz predhodnega izvajanja pa je razvidno, da je naša odsotnost iz vsakodnevnih politik opravičljiva, saj je naše delo namenjeno človeštvu kot celoti, kakor tudi zgodovinskemu

zavezuje, da se bomo še naprej dosledno zavzemali za samobitnost slovenskega naroda in budno pazili, kaj pišeta Franc Šetine in Vlado Krivokapič in neki Polde Kežar. Kakor ste morda že ugotovili, smo analizo Šetinčevih prispevkov že preselili iz idrijskih »Kapelj« v »Tribuno«, enako kakor smo tudi domnevno pisanje Poldeta Kežarja v »Komunistu« raztrgali v Tribuni, kar je nedvomno škodilo naše in druge bralce.

Proučevali bomo tudi še naprej in z originalnimi prijemi razvijati seksualne revolucije

PRITOŽBA

tudi družbeno priznane šokantne umetniške vneme (glej v prilogi ustrezne številke Problemov in drugih sorodnih publikacij) in v skladu z našim topografsko usmerjenim likovnim in pesniškim izražanjem (za izraz »topo« so avtorske pravice pridržane) vam kot predsedniku naše samoupravne interesne skupnosti faktorjev, ki so se zavestno in v dobrobit človeštva dvignili nad vsakodnevno praktičistično politiko, naslavljamo odlo-

uresničenju slovenskega naroda.

Razumljivo je torej, da smo še naprej tako kot doslej enako resni kandidati za vsakoletno redno podporo vašega sklada, še posebno, ker se zoper nas, kakor je bilo rečeno na televiziji, še ni nikjer dvignil omembe vreden glas, kar je pa tudi razumljivo, saj nam naši provincialni politiki v enakopravnem dvoboju še leta ne bodo kos.

Mi pa se po drugi strani

je na Slovenskem in folklorno izrazoslovje s kranjskih veselic.

Vse to nam bo omogočeno, kakor je znano, le z vašim dobrohotnim razumevanjem in podporo, zato se vam že vnaprej toplo zahvaljujemo.

Podpis: Ad hoc umetniki. Upravniki je pripisal na rob: aktualno, na prvo sejo odbora!

Nato si je prižgal pipo in se globoko zamislil.

VINKO BLATNIK

TO JE NAŠA SKUPNA AKCIJA

Dinar za šolo spomenik NOB v Cerknem!

Januarja 1969 so se bivši tečajniki pokrajinske partijske šole za Primorsko in Gorenjsko zbrali v Cerknem, da počaste spomin sedemindesetih svojih tovarišev, ki so padli pred 25 leti kot žrtve nemškega napada na partijsko šolo. Ob tej priložnosti so dali pobudo, da bi se v Cerknem zgradila nova osnovna šola — spomenik narodnoosvobodilnemu boju.

Na področju, ki je bil nekoč zaledje IX. korpusa in je še danes polno živega pričevanja o bogati partijski dejavnosti, bomo zgradili koristen in uporaben spomenik — šolo. To naj poglobi zanimanje mladine in odraslih za tradicije NOB in pomaga prenašati vrednosti tega časa na prihodnje rodove, ne le na Cerklijskem, temveč po vsej naši deželi.

Šola v Cerknem je zamišljena namreč kot študijska šola, kot slovensko središče za iskanje in preizkušanje novih metod poučevanja zgodovine NOB v osnovni šoli. Po programu Zavoda za šolstvo, ki je pozdravil pobudo in izdelal pedagoške zasnove te institucije, bi bila to ogledna šola, ki bi svoje vzgojne izkušnje posredovala tudi drugim slovenskim šolam.

Šola — spomenik NOB bo stala šest milijonov dinarjev. Republiška izobraževalna skupnost je naklonjena tej akciji, tako da bo njena pomoč za polovico teh sredstev v okviru programa: »Sto let — sto šol.« Pričakuje se tudi prispevek Izvršnega sveta Slovenije. Ostali del sredstev pa naj bi dala akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov med posamezniki, podjetji, sindikalnimi organizacijami in ustanovami v naši republiki.

Dosedanji odziv je zelo vzpodbuden. Pomoč so obljubile družbeno politične organizacije: Socialistična zveza, Zveza združenj borcev ter Republiška gospodarska zbornica, ki naj bi podprla to akcijo tudi pri gospodarskih organizacijah. Izreden pa je tudi odziv na terenu, ker gre za vzgojno-izobraževalno akcijo, ki ima splošen slovenski pomen.

Predsedstvo našega republiškega sindikalnega sveta je že v sami pripravi gradnje šole v Cerknem zavzelo pozitivno stališče pri organizacijskih pripravah te pomembne akcije. Na svoji zadnji seji pa je predsedstvo tudi osvojilo predlog pripravljalnega odbora, da pri zbiranju finančnih sredstev sodelujejo tudi člani sindikalnih organizacij.

Naj ne bo nikogar med člani sindikata, ki ne bi z dinarjem podprl gradnje šole — spomenika NOB na Cerklijskem!

Sredstva zbirajte v okviru svoje sindikalne organizacije in jih nakažite na tek. račun št. 5202-652-66 pri SDK Idrija — Sklad za izgradnjo osnovne šole Cerkno.

REPUBLIŠKI SVET ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE